

Invazija Evrope se pričinja

SILOVITI NAPAD NA OTOK PANTELLERIO

London, Anglija. — Zavezniki so v začetku tega tedna otvorili skupen napad na italijanski otok Pantelleria, ki se nahaja med Sicilijo in Tunizijo v Sredozemskem morju. Otok je majhen, kakih 12 milj dolg in nekaj nad sedem milj širok. Nemci in Italijani so otok silovito utrdili in poročila omenjajo, da ga bodo branili do zadnjega moža.

Že v torek in sredo so zavezniški letalci izvršili več hudih napadov na otok in v sredo so zavezniška letala metala na otok letake z vabino, da je vsak odpor brezuspešen in da naj se posadka in oblasti predajo. Rimska radio postaja je na te letake odgovorila, da zavezniški se motijo, če mislijo, da se bo posadka na otoku predala, pač pa, da se bo borila do zadnjega moža.

V četrtek so začeli že zgodaj v jutru siloviti napadi iz zraka in morja. Angleška mornarica je začela s silovitimi bombardmentom, med tem, ko padajo

neprestano bombe vseh kalibrov na otok. Poročila sicer še ne omenjajo izkrcanja zavezniških čet, a poluradna poročila govore, da so se Angleži in Amerikanci že najbrže izkrcali in da se vrše boji že na otoku samem.

Po uspešnem napadu na Pantellerio pride na vrsto Sicilija in na to Sardinija. Z zavzetjem Pantellerije, ki je ravno v sredini med Sicilijo in Tunizijo, bo postala morska plovba po Sredozemskem morju varna za zaveznike.

Otok Pantelleria je imel pred vojno kakih 10.000 prebivalcev, ki se bavijo večinoma s sadjarjo, ki na otoku dobro uspeva.

RUSI RAZBLIJAJO NEMŠKE LETALSKÉ BAZE

Moskva, Rusija. — Ruski letalci so tekom zadnjih dveh dni uspešno napadli šest poglavitnih sovražnih letalskih baz in uničili Nemcem do 170 letal, omenja poročilo. Rusi so zgubili pri teh napadih le 21 letal. Ti napadi se nadaljujejo in povzročajo Nemcem velike težave v središčih, kjer zbirajo svojo vojsko za poletno ofenzivo.

Kakor sedaj znano, zbirajo Nemci kakih 800.000 mož v sredini fronte pri Smolensku, Orelu in tamonjski okolici, da bodo napadli z vso silo sredino fronte in skušali prodreti do Moskve. Hitler si je še enkrat postavil za cilj zavzetje Moskve ter ima s tem namen razcepiti rusko fronto na dva dela. Tako sanja seveda Hitler. Kako bo izpadlo, je drugo vprašanje. Nemške čete, ki napadalo v tem kraju pravijo, da so zadele na pravo "steno ognja". Rusi imajo svojo fronto tako utrjeno, in jo tudi branijo

s takim junaštvom, da je neprodorna. Tako govore nemška poročila sama.

Boji in lokalni spopadi so na dnevnem redu tudi po drugih delih ruske fronte. Tekom zadnjih tednih so si Rusi precej izboljšali svoje pozicije okrog Leningrada. Na obrežju pred Kronštadtom so Rusi zasedli že pred več dni mesto Oranienbaum, ki je 16 milj zapadno od Leningrada. Nemci so napadli pri Sevsku ruske pozicije, ki so pa bili odbiti z velikimi izgubami, pravi poročilo. Na splošno pričakujejo Rusi splošnega nemškega napada v smeri proti Moskvi. Iz drugih delov ruske fronte ni posebnih novic.

PREMOGARJI IN LASTNIKI SE BLIZAJO SPORAZUMU

Washington, D. C. — Upanje, da pride do končnega sporazuma med lastniki premogokopov in premogarji, je zdaj na vidiku. Včeraj je vodstvo premogarske unije pristalo na povišanje plač glede potovalnega časa premogarjev pod zemljo v rovinah do dela in od dela do dvigala. To povišanje bo \$1.30 dnevno. Zraven pridejo še manjši poviški delavcem, ki delajo za družbe od ure in za počitniški čas, tako, da povišanje bo povprečno segalo do \$1.50 dnevno. John Lewis, predsednik premogarske unije, je na te pogoje pristal in zgleda, da pogodba med premogarji in lastniki bo vsak čas dogotovljena in sprejeta.

Te pogoje je John Lewis sprejel za gotovi del premogarjev v Pennsylvaniji. V Illinoisu so prišle obe stranki tudi do sličnega sporazuma. Postojijo

Javnost sprejema to vest s zadovoljstvom na znanje, ker vedno grozeča stavka na polju premoga v tem kritičnem vojnem času je bila velika muka za vse.

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEHI

KAKO DEKLETA VEŽBAJO KONJE

V nekem kraju v Angliji so sedaj dekleta začela vežbati armadne tovorne konje. Na sliki vidi mo, kako neko deklo uči konja varno prenašati tvor čez jarke in bregove. Konji pa se morajo učiti se marsičesa drugega; tudi dela na farmah.

O PREOBRATU V ARGENTINI IN NJENI BODOČI POLITIKI

Buenos Aires, Argentina. — Kakor že znano, je nastala še zadnji teden v Argentini revolucija, ki je strmoglavila bivšo Castillijevlo vlado. Preobrat je prišel čez noč. Pripravljal pa je že dalj časa. Bivši predsednik Ramon Castillo je sicer jezdil na nevtralnosti, toda je vedno dvoumno koketiral z državami osi. Nobenega navdušenja ni kazal za sodelovanje z drugimi ameriškimi republikami, pač pa hodil svoja čudna pota, vsled česar je začel trpeti ugled Argentine. Gospodarski bojkot se je že počasi čutil. Zato je vojaška skupina začela snovati preobrat, ki je prišel koncem zadnjega tedna. General Arturo Rawson in general Pedro Ramirez sta izvedla preobrat. Prikorakala sta s svojimi četami, zasedla prestolnico in vse državne urade in proglasila novo vlado. Ker Rawson ni uspel s formiranjem nove vlade, je prepustil načelstvo vlade svojemu drugu generalu Pedru Ramirez, ki je uspel in Argentino vodi zdaj nova vlada, ki so jo dosedaj priznale petere sosedne republike. Nova vlada izjavlja, da bo nadaljevala s strogo nevtralnostjo, a da bo sodelovala s svojimi ameriškimi sosedi.

Kako se bo nova argentinska politika obnašala, je pa treba za enkrat še počakati.

ROMMEL BO BRANIL JUŽNO FRANCIO

Madrid, Španija. — Glasom poročil iz Vichya na Francoskem, je poverjena obramba južno francoskega obrežja v Sredozemlju maršalu Rommelu. Vse obrežne obrambne naprave je Rommel pregledal zadnje dni, ko je potoval po obrežju v posebnem oklopnem avtomobilu. Kdo bo poveljeval braniteljem Italije in Balkana, poročilo ne omenja.

ZAMORCA UGRABILA ŠEST. NAJSTLETNO DEKLE

Chicago, Ill. — V sredo večer sta dva zamorca na 116th Place in Indiana avenue, na južni strani mesta ugrabila 16 let staro deklo, jo s silo potegnili v avtomobil in jo odpeljala neznankam. Tako je poročal

KRIŽEM SVETA

— London, Anglija. — Angleško vojno ministerstvo je izdalo objavo, v kateri navaja, da so Nemci in Italijani zgubili v Tuniziji vsega skupaj okrog 341.000 mož, na ubitih, ranjenih in ujetih. Od kar je začela napadati osma angleška armada v Egiptu pa do zaključka, so Nemci zgubili nad 2600 letal, omenja poročilo.

— Washington, D. C. — Zvezni davčni dogodninski urad objavlja vsem avtomobilistom v Združenih državah, da si morajo do 1. julija nabaviti nove avtomobilске davčne znamke, ki stanejo \$5.00. Od 1. julija naprej bo vsak podvržen kazni, ki ne bo imel zvezne znamke na svojem avtomobilu.

— Sydney, Avstralija. — Na tokijski radio postaji je predvčerajšnjim bil omenjen govor predsednika japonskega parlamenta. V svojem govoru je vehementno udaril po Ameriki in Angliji. "Na svetu ni prostora, da bi mi Japonci bivali poleg teh naših sovražnikov," je dejal med drugim. Navduševal je narod, da naj žrtvuje vse za zmago. Ta razboriti mož je Tadahiko Okada. V žetodcu ga najbrž tišči poraz na Aleutih.

— Ankara, Turčija. — Na strankinem kongresu Turške ljudske stranke je predsednik Turčije Ismet Inonu izjavil, da turški največji problem je izogniti se vojni. Kongres stranke je začel zadnji terek in bo trajal par dni. Nad 800 delegatov je navzočih na kongresu, omenja poročilo.

— Moskva, Rusija. — Rusi uporabljajo proti Nemcem nove vrste bombnik, ki je ilinističnega tipa, samo da je vsestransko izboljšan in zelo uspešen v napadih. Na svaženika. Novo letalo je posebno praktično za hitro napadanje vojaških kolon, transportov, vlakov, itd. Pri napadu na neki vojaški vlak so z novimi bombniki uničili več kakor 1500 nemških vojakov, pravi poročilo.

policiji 14 let stari fant Rocco Camadeca, ki je spremljal dekle.

RAZNA POROČILA IN PREGLED O TEM IN ONEM PO SVETU

London, Anglija. — Lord Selborne, v čigar področje spada gospodarsko vojskovanje proti osi, je objavil te dni zanimive podatke. Od svojih poizvedovalcev po svetu je izvedel, da nemška industrija je v zadnjem letu nazadovala do 35 odstotkov. Zavezniški letalski napadi so uničili več kakor 6 milijonov Nemcev domov, nja, kar strahovito učinkuje na moralno nemškega naroda. On pravi, končni poraz bo treba zadati Nemcem na bojiščih, ampak naši letalski napadi in njih uničevanja povzročajo smrtno gnitje na telesu nemške države.

Na opomin in svarilo predsednika Roosevelta, proti uporabljanju strupenih plinov, ni iz nemških krogov še nobenega odgovora. Za slučaj, da Nemci ne bodo upoštevali njegovega svarila in bi se drznili uporabiti strupene pline, bodo želi od zaveznikov enako za enako.

Ameriški letalci so izvedli velik zračni napad na japonske pozicije v Južni Kitajski. Posebno je trpel udar napada Hongay, eno najvažnejših pristanišč v premogovnem distriktu južne Kitajske, ki je zdaj v japonskih rokah. Letalci so vrgli več kakor 9000 tonov bomb in so poškodovali pristaniščne pomole, premogovna skladišča in druge naprave.

KATOLIŠKI KROGI V SPORU Z MUSSOLINIJEV

Zeneva, Švica. — Ruska novinarska agencija Tass poroča, da so se katoliški krogi v Italiji sprli z Mussolinijem. Mnogi duhovniki obsojajo javno na prižnicah ducejevo politiko, ki vodi v pogubo in propast. Fašisti grozijo z ostrim nastopom proti cerkvenim krogom, omenja poročilo.

FARMARJI V POPLAVLJENIH KRAJIH BODO DOBILI POSOJILA

Washington, D. C. — V kongresu je bila predložena predloga, ki določa, da se prizade-tim farmarjem od poplave nudi pomoč z vladnimi posojili. Taka posojila ne bodo smela presegati višine \$50.00 na akre.

NEMŠKE ČETE S TOPOVI PRISPELE V TRST

Spodnja Štajerska je bila ravnokar še malo tesneje priključena Nemčiji, Dalmacija in Ljubljanska provinca pa Italiji. — Hrvatska vlada je odredila ponovno zatamnitev na svojem ozemlju vsako noč. — Partizanski boji na Hrvatskem blizu slovenske meje.

Nemci v Trstu in na Reki

Agentura Tass poroča iz Berna po vesteh iz italijanskih virov, da je nemška vrhovna komanda v Beogradu imenovala nemške komisarje v mestih Trst in Reka.

V tržaški luki in na dokih gospodarijo nemški SS oddelki. Nemške čete so prispele v Trst in tabore v bližini pristanišča. Po ulicah teh mest pa defilirajo vsak dan nemške čete s topovi, v polni vojni opremljeni.

Ti novi vojaški ukrepi so previdnostne mere in del priprav v vsej balkanski zoni, katere del je obala Jadranskega morja. Smatrajo jo za obrambno področje, ki spada pod nemško kontrolo.

— "Avtonomija" Štajerske
Ljubljanski "Slovenec" pri naša v svoji številki z dne 16. aprila vest, da je šef civilne administracije, gauleiter Ueberreiter o priliki druge obletnice priključitve Spodnje Štajerske k rajhu izdal naredbo, datirano z dne 14. aprila, glasom katere se razširi nemška "avtonomija" na občine vse Spodnje Štajerske.

S tem je doseženo, da vse naredbe nemškega zakonika, v kolikor se tičejo občinske uprave in administracije, avtomatično stopijo v veljavo na ozemlju Spodnje Štajerske.

Italijanski dekreti v anektiranem ozemlju

V svoji številki z dne 15. aprila poroča italijanski časopis Stampa, da je komite italijanskega senata za notranje zadeve z aklamacijo sprejel "načrt novega zakona o administraciji dalmatinskega teritorija, ki je postalo integralni del kraljevine Italije; podoben zakon je bil sprejet glede ureditve takozvane "provinca Ljubljane".

Vest iz Slovenije

Londonski časopis "Sunday Times" poroča v svoji številki od 25. aprila, da je bilo v onem delu Slovenije, ki se nahaja pod italijansko okupacijo, zopet obsojenih 10 oseb na do smrtne ječe zaradi "rovarjenja, in propagande za upor proti državi".

Zatamnitev na Hrvaškem

Madžarski list Pester Lloyd poroča v svoji številki od 22. aprila, da je hrvaška vlada odredila na vsem svojem ozemlju ponovno uvedbo zatamnitev in sicer počeni od devetih zvečer do šestih zjutraj.

Boji v okolici Zagreba

Bern, 27. maja. — Hrvaški partizani so začeli uspešne operacije na ozemlju južno in južnovzhodno od Zagreba. V bližini mesteca Velike Gorice so

partizani popolnoma potolkli oddelek sovražne pehote, zajeli 40 ujetnikov in precej plena.

Na meji med Hrvaško in Slovenijo pa so partizani uspešno napadli italijansko posadko v kraju Vinica. Potolkli so vso posadko do zadnjega moža in ubili tudi komandanta.

Streljanje v Zagrebu

Sovjetska agentura Tass pri naša vest iz Zagreba, da je tamonjske vojaške sodišče obsodilo na smrt 7 oseb, med njimi tudi eno ženo, zaradi propagande proti fašizmu in oskrbovanju partizanskih sil z orožjem in zdravilnimi potrebščinami.

Razvoj bojev

Bern, 28. maja. — Nemške in italijanske tolpe nadaljujejo svoje napade na osvobojeno ozemlje. V Sandžaku in Črni gori, v Hercegovini in južni Bosni, povsod divjajo srditi boji. Sovražnik ima povsod ogromne izgube.

V Črni gori se gerilci še vedno z uspehom drže v okolici Podgorice in kraja Danilov grad.

V Slavoniji je bila izvršena na več krajih sabotaža na železniških progah; več vojaških vlakov je bilo vrženih iz tira.

Uspehi jugoslovanskih patriotov

Casniška agentura Reuter poroča v neki brzoglavki od 1. maja, da potrjuje različne vesti iz madžarskih virov izbruh novih srditih bojev v ozemlju Bosne in Hercegovine.

Sile patriotov so baje zelo dobro oborožene, tako da se poslužujejo čisto modernega orožja v svojih borbah proti nemškim in italijanskim zasledbenim četam. Središče uporniškega delovanja je zdaj preneseno iz zapadne Bosne v okraje, ki leže ob gornjem toku reke Drine, južno od Sarajeva.

Nekatere skupine patriotov so prodrle globoko v Sandžak; v južni Hercegovini pa se širijo boji proti obali Jadranskega morja in zdaj že ogrožajo važne prometne zveze z mestom Dubrovnikom.

Italijanske izgube

Londonski Sunday Times poroča, da so Italijani glasom uradnih italijanskih podatkov izgubili v teku meseca marca na jugoslovanskem ozemlju 1.600 mrtvih in ranjenih, ter 1863 ujetih.

To so dozdaj v teku enega samega meseca največje izgube. Prebivalstvo anektiranih ozemelj je dobilo od italijanskih oblasti povelje, da se prijavijo za popis v seznime italijanskih vojaških sil.

OGLASI V AM. SLOVENCU IMAJO VEDNO USPEH

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telephone: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday.

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

NAPAKE SE MASČUJEJO

Japonci so torpedirali avstralsko bolniško ladjo. Do 300 ljudi je utonilo, večinoma zdravniki. Ker je bil parnik, Centaur, sijajno razsvetljen, ni dvoma, da gre le za čin, ki bi je vsaki civilizaciji v obraz. Niso vsi Japonci taki, ampak Japonska je taka.

Prvikrat sem prišel z Japonci v dotiko pri konferenci v Parizu. Angleži, Francozi, Amerikanci so se napram njim obnašali, kakor bi bili vsi pravi japonski cesarji, o katerem trdijo in trdi tudi sam, da je potomec baje pravcate boginje. Jaz sem majal z glavo. Kuku... se mi je zdelo.

Ni še dolgo tega, kar so se Japonci prikazali med širšim svetom. Kdo jih je privlekel na dan? Pred vsem Angleži in Amerikanci tudi, oba pa sta pri tem mižurkala tja na Rusijo, ako ste v zgodovini dobro podkovani. Zdaj imajo, kar so sami iz Japoncev naredili. Prijemali so jih v rokah in jim stiskali roke, zdaj jih bijejo Japonci z železnimi rokavicami v obraz in jih ščipljejo s kleščami. Prej pa, da bi le slovanski Rusi nikamor ne prišli, ko so po neznanstvih težkočah prišli v Sibirijo.

Theodore Roosevelt je sam priznal, da je naredil napako, ko je pri miru v Plymouthu podpiral Japonce zoper Ruse, bilo je pa že tedaj prepozno, in danes imajo Angleži 300 najboljših tehničnih ljudi na dnu morja, kamor so jih pognali njih lastni učenci — Japonci.

"CAVE CANEM"

Zapisal sem nekaj, kako morajo posebno Slovenci biti oprezní pri Italijanih, ako odvisi kaj od zadržanja Slovencev pri nadaljnjih razvitkih. Idite, če mogoče, h komu, ki bo Laha udaril na glavo, ako je kdo kje take sorte. Angleži, Amerikanci... Laha ne bodo udarili, se bojim, in bojim se za Slovence, če kaj takega pričakujejo.

Zviti diplomati, med seboj bi lahko rekli: brezznačajni politični kruki! Slovenec je dobro znan grof Sforza, morda najbolj zvit lisjak in kot navidezen antifasist vsaj za Slovence tem bolj nevaren. "Cave canem" — tako sem videl na tlaku zapisano v posutem mestu Pompej, kjer so imeli psa-čuvaja na verigi. "Varujte se ga, da vas ne vgrizne!"

Sonce za Lahe se je nagnilo, mrak je že, pride tudi noč. Noči se pa za Lahi bojijo ko zlomek žegnane vode. Tudi zdaj je Sforza na delu. Morda zoper nečedne fašiste, ki so romali v tistem veselem jutru v Berlin? Kaj še? Za vse Italijane je na delu, in prav za fašiste preliva debele solze.

Po ameriškem časopisu vidim precej obširen oglas, ki naj ameriškano javnost pripravi, da potочи solzo za Italijo, ko nastopi noč.

Well, bodimo pravični in realistični. Sovražiti nikogar ne smemo iz golega sovraštva, previdnost pred nevarnostjo pa je lepa čednost. Ako se kdo "spokori", veseli vsakega poštenjaka, če je spokorjenje iskreno, ne hinavsko, zvito, le prikrito. Stoji dalje, da mora biti vsem alirancem, ne le Amerikancem, na tem, da izločijo kakega nasprotnika iz borbe, v tem slučaju, izločijo Italijo, in če Rim zapusti Berlin, je O. K. Kaj pa potem? Tu prihaja famozni Sforza z limanicami, da bi vjel Amerikance. Solzavo "prerokuje":

"The Americans will be received as brothers and liberators by the people, by the army and by the daring, anonymous young heroes of the underground..." Jej, jej...

"The Italian army will be proud to fight once more shoulder to shoulder with the American Army against the Germans as it did in 1917-18..." Pazi, da se ti želodec ne obrne!

"The people of Italy will welcome the union of American and Italian arms as a symbol of the future progress and prosperity of Italy..." Seve, seve... ameriškanski dolar!

Se več je tam take robe, da se ti obrača v želodec, ako si realist in ne mehek kakor kravjek.

Nič sovraštva do italijanske naroda, le hinavstva je preveč. "Cave canem... pazi, Slovenec, pes je tu priklenjen."

Ruski matematiki so baje izračunali, da bo tega leta vojne konec. Upajmo tako, ampak ta kalkulacija ruskih matematikov je — hoey. Naj imajo malo kratkega časa, ker vsaj zadnjih dvajset let so ruski matematiki dobro študirali in delali, da so z drugimi vred napravili med Rusi več ko celo Amerikanci v teku enega stoletja pri vse bolj ugodnih predpogojih v Ameriki. Tista napoved je podobna bolj beračevi, ko je hodil še z malho po vaseh, in se glasi:

"... so pripovedovali, da ste prašiče klali... Prašič al prasica, men se sliši klobasica, smuk po njo, v žakelj ž njo..."

Nekaj špasa mora biti tudi v Rusiji, saj neki pravijo, da je tam vse le krvavo, kosmato in hinavsko, in mnogo je takih, ki verujejo, če bi jim kdo pripovedoval, da tam z vodo peči netijo.

BESEDA O AM. SLOVENCU

Cleveland, O.

Primerno bo napisati par besed v tem času, ko je naše gore list, Am. Slovenec, naznanil, da bo odslej namesto petkrat na teden izhajal le dvakrat na teden.

Mene ta novica ni presenetila. Veliko bolj sem bil presenečen takrat, ko je list nastopil pot dnevnika, ne da se ne bi strinjal s to idejo, temveč ker sem vedel, kako redki so v Ameriki katoliški dnevniki in kako težko se vzdržijo. Pred očmi sem imel našo škofijsko stolo, ki bi vsekakor brez primere lažje izdajala dnevnik, kakor mi, vendar pa izdaja samo tednik. Enako je drugod po velikanskih škofijskih okrožjih, kjer je na stotine in stotine fara združenih. Ne izdajajo dnevnikov, temveč le tednike. Slovenci pa smo šli s korajžjo in samozavestjo naprej in ohranili dnevnik lepo število let, tudi skozi dobo najhujše delavske krize in bi ga gotovo ohranili še naprej, ko bi ne bila prišla ta vojna, ki je zaprla vrata že marsikateremu podjetju in marsikateri trgovini in jih bo zaprla še več, če je ne bo kmalu konec. Vsa ta leta smo Slovenci v Ameriki vzdrževali celo kopico listov in vsakdo nam mora priznati, da bolj literarnega naroda ni nikjer.

Urednik in upravnik, Mr. John Jerich, zasluži vse priznanje. Delal je na vse moči in si je z vsakoletnimi kampanjami prizadeval, da bi razširil svoj dnevnik. Zastopniki in zastopnice so leto za letom hodili od hiše do hiše in skušali pridobiti novih naročnikov.

Kako je po drugih naselbinah, veste povsod sami najbolje, za Cleveland pa lahko rečem, da je bilo zelo težavno širiti tukaj še tretji dnevnik, pa naj bo še tako dober, ko pa imamo že kar doma v Clevelandu dva slovenska dnevnika. Zaradi domačih novic torej ne potrebujemo tretjega, vendar list prinaša toliko izobraževalnega berila, se je vedno in povsod potegoval za katoliško stališče, in bi bil vsakemu koristen, pa naj ima še toliko drugih listov v hiši. Tudi je misijonsko delo za katoličana, da podpira katoliški tisk. Če bi bilo zadosti za vednost in ognja med nami in če bi se vsi štiri slovenske fars v Clevelandu združile v tej zadevi, bi lahko že Clevelandčani sami vzdrževali Am. Slovenec, da bi se naprej izhajal kakor doslej. Zato pa lahko po pravici rečem, da bodi čast tistim rojakom in rojakinjam v Clevelandu, ki so naročeni tudi na Am. Slovenec, ker so naročeni nanj predvsem iz idealizma, iz

globekega verskega prepričanja in verske zavednosti.

Vse kaj drugega pa velja za druge naselbine. Tam je Am. Slovenec bistveno potreben. Zidal in širil je od vsega začetka po slovenskih naselbinah versko in narodno zavest, župnije, cerkve, društva, organizacije. Ali ni ravno Am. Slovenec začel vse, kar nam je ostalo verskega iz prvih let. Koliko ostre in težavne borbe je moral Am. Slovenec voditi prejšnja leta, ko so drugi slovenski časopisi na vse načine delovali, da bi versko življenje med ameriškimi Slovenci zadrževali, osmešili in čim prej potepali in odpravili!

Če smo pravični, moramo priznati Am. Slovencu neizmerno zasluge, ki si jih je tekom 52 let pridobil za slovenski narod v Ameriki. Am. Slovenec ima vse pripravljeno, da lahko takoj spet postane dnevnik, kakor hitro se vojne razmere spremenijo. Toda naj nam bo prav tako ljub v dveh izdajah na teden, kakor nam je bil prej v petih, dokler se zopet ne spremenijo nazaj. Prinašal bo še vedno veliko krepkega čtiva, nudil nam bo še vedno katoliško orientacijo, posebno izpod peresa Rev. Trunka, katerega članki so tolike važnosti za nas, da bi že zaradi njih morali biti naročeni na ta list, tudi ko bi ne bilo nobenega drugega čtiva notri.

Podpisani lahko javno pove, da mu vest nič ne očita, da ne bi bil storil, kar je mogel za Am. Slovenca. Agitiral je zanj, kjer je mogel, marsikatero pot je plačal naročnino za enega ali drugega naročnika iz svojega, ker se je zavedal, da mora iz vseh moči podpirati in pospeševati nekaj, kar je spoznal za dobro. Resnica je, da je vsled tega večkrat trpel škodo v lastnem podjetju, toda zaradi tega svojega prepričanja in delovanja ni spremenil.

Sedaj, ko tako hitro legajo eden za drugim v grob pionirji, ki so bili ustanovniki in stalni podporniki naših časopisov, moramo resno misliti na to, kako bomo ohranili svoje publikacije kar mogoče dolgo. Druge poti ni, kakor združitev. Listi podobnih nazorov bi se morali združiti, podobno, kakor so že začele delati nekatere naše podporne organizacije. Tako bi se sam vsem podaljšalo življenje.

Vsem naročnikom pa kličem: Bog vas živi!

Anton Grdina.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi bere novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovencu".

NAŠI VOJAKI

Eveleth, Minn.

O Jožetu Kinkela, ki je padel v bojih v Severni Afriki in bil odlikovan s Škrlatnim Srčcem, je lepo poročal že Mr. J. R. S., zato naj preidem takoj na nekatere druge slovenske vojake iz Eveletha in povem, kaj smo zvedeli o njih.

Frank Sterle, ki je bil vedno navdušen atlet, je zaposlen kot tesar na Guadalcanalu, kjer se bori proti Japoncem. Pravi, da mora mnogokrat delati po celih 24 ur brez prestanka in da so bili naši vojaki precej časa kar naprej in naprej bombardirani od japonskih aeroplanov.

Eddie Miroslavich, ki služi pri naši mornarici in je s konvoji pomagal pošiljati blago našim zaveznikom, je povedal, kako je bilo ko je prvič jadril prek ekvatorja in kako so ga drugi, ki so vse to izkusili že poprej, vpeljali v "Neptunovo kraljestvo". Takole je pripovedoval s popolnoma mirnim in resnim glasom: "Izgledalo je, da so mornarji celih 14 dni zbirali in hranili vse kuhinjske odpadke, kar so jih mogli dobiti. Stresali so jih v eno velikanskih vreč, ki jih rabijo do doženeja v katero stran veter piha. Vse tiste, ki smo imeli prvič prekriti ekvator, so prisilili, da smo se morali plaziti skozi to vrečo, pri tem so nas pa krepko mazali vsako inč tega pota. Ko misliš, da si že prišel do konca, pa ti bo kateri izmed mornarjev zastavil pot iz vreče, drugi te bodo pa medtem tako obdelovali, da boš ostal le malo živ." Eddie pričakuje, da ga bodo pridobili podmornicam, če bo odgovarjal predpisanim fizičnim zahtevam.

Jack Malevich, vodja in učitelj športnih iger na mladinskem kolegiju v Evelethu, je postal Lieutenant Junior Grade v naši mornarici. Ni pa prejel nobenega obvestila, ali bo mornarici učitelj flote vzgoje, ali bo kratkoročno moral služiti na kaki ladji. Malevicheva karijera na Eveleth Junior College je bila predmet zavisti vsem drugim kolegijem športnim voditeljem na severu. Zadanja tri leta so njegove skupine dobile zaporedoma prvenstvo kar petkrat in to v basketballu, tekni, in v footballu.

Sgt. Louis Krzinski, sin Mr. in Mrs. Luke Krzinski, iz San Luis Obispo, je bil te dni doma na 15-dnevnem dopustu.

John Oven, sin Mrs. Mary Oven, je dovršil oficirsko šolo pri poljskih topničarjih v Fort Sill, Oklahoma, in postal Second Lieutenant.

Pfc. William Nemgar, U. S. Marine Corps, sin Mr. in Mrs. John Nemgar iz Eveletha, je dne 15. maja z dobrim uspehom dovršil tečaj v Aviation Ordnancemen's šoli v Norman, Okla.

Pvt. Peter M. Kovacovik, sin Mrs. Mary Kovacovik, služi pi marinih in je dovršil 21 tedenski tečaj za pomožnega letalskega strojnika v Chicagi. Postal je Pfc. in je bil poslan k letalski enotini marinskega kora v Kearney Mesa, Cal.

Letalski kadet John Perushek, star 22 let, sin Mr. in Mrs. Lewis Perushek, je dovršil svoje prvo 12-tedensko vezbanje na Wooster College, O., ter je bil poslan na University of Idaho, Pocatello, Idaho, za osnovno letalsko vezbanje.

Frank Smrekar, sin Mr. in Mrs. John Smrekar, je tudi dovršil tečaj za pomožnega strojnika v Great Lakes, Ill. Sedaj bo poslan v redno mornarsko službo bodisi na brodovju, bodisi na kaki obrežni postaji, ter bo imel priliko postati petty officer, ko si pridobi še malo več izkušnje.

Več ta teden nisem mogla izvedeti.

Domačinka.

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU".

PISEMCE IZ SEVERNE DAKOTE

Tower City, No. Dakota

Po dolgem presledku se zopet oglašam, da malo popišem, kako se imamo tukaj v No. Dakoti.

Zimo smo imeli hudo, snega dosti, na spomlad je pa zmeraj deževno, tako da po nizkem so se morali nekateri farmarji izseliti, kakor tudi po mestu. Ravno sedaj, ko pišem, pada dež. Jako je težko s perutnino, drugače letos še zadosti dobro izgleda. Če bo kaj pridelka, ne vem, kako ga bomo pospravili, ker delavcev tukaj po farmah ni. So tudi šli, vendar ne tako pogosto kakor po mestih. Tudi je vse drago in težko se dobi.

Drugače je pa vse po navadi. Zdravi smo vsi. Isto želim vsem našim rojakom, posebno pa mojim sorodnikom.

Pa ne zamerite, ker se toliko časa nisem nič oglasila. Človek se pač težko pripravi za pisanje. Mogoče bom za naprej bolj pridna. Pozdravljeni!

Mrs. Mary Kosir.

NAZNANILLO IN VABILO PODR. ŠT. 20 SZZ

Joliet, Ill.

Tem potom naznanjamo vsem našim članicam, da bomo slovesno praznovali 15. obletnico naše podružnice. Praznovanje se bo pričelo v nedeljo 13. junija. Opravljena bo sv. maša za žive in mrtve članice naše podružnice. Ta sv. maša bo ob 6. uri, kakor vam je bilo naznanjeno v cerkvi. Premenili smo uro, ker pri 8. sv. maši bodo graduanti. Zatorej pridite 10 minut pred šesto uro, da skupno odkorakamo v cerkev. Ta dan tudi pristopimo k sv. obhajilu. V današnjih dneh je pač primerno, da kolikor mogoče pogostoma v skupni molitvi prosimo Boga za ljubi mir, ki si ga vsi tako srčno želimo.

Naslednjo nedeljo, to je 20. junija, pa bomo imele FIESTO v Rivals Parku. To bo kot zmenj. Vsega bo dovolj, polno vsakovrstne zabave, kar je tudi dobro za tužna srca. Program se bo pričel okrog druge ure. Nastopile bodo naše kade-tinje. Videli jih boste, kako spretno bodo delale vsakovrstne vezbalne formacije, kakor najbolj natančno izurjeni vojaki. Prav ponosni smo lahko na naša slovenska dekleta. Nastopile bodo tudi mlajše kadetinke, ki so se tudi že lepo izvezbale. Tudi one želijo, da bi prinesle zmago domov, kadar bodo tekmovali. Naš mladinski oddelek pa bo nastopil s petjem in slovenskim plesom. Za celi popoldanski program bo vstopnina prosta. Vsakovrstne igre se bodo pričele takoj po južini. Ker bo ta dan ravno Očetov dan, ne pozabite pripeljati očetov v Rivals Park. Zapomnili si bodo ta dan, ker bo poln veselja in vsakovrstne zabave. Zvečer pa bo poleg raznih iger tudi ples pod vodstvom dobro poznanega Roy Gordon orkestra.

Omenila sem samo nekoliko, da boste videli, kaj vse ima odbor pripravljen za vas. Torej na svidenje 20. junija v Rivals Parku!

J. Muster, tajnica.

LOKALNI ODBOR ŠT. 8, JPO-SS

Chicago, Ill.

Prihodnja seja Chikaškega slovenskega pomožnega odbora se bo vršila v torek, 15. junija 1943, v SNPJ dvorani, 27th Street in Lawndale Ave. Pričetek točno ob osmi uri zvečer. Prosim, udeležite se vsi zastopniki in tudi vsi, ki ste delali v dvorani ali na drug način sodelovali.

Gotovo je marsikateri radoveden, kako je izpadla naša dobrodelna prireditve. To bo poročano na prihodnji seji. Danes rečem le to, da bo prebiti najbrž zopet tisočak. Seveda je odvisno od tega, koliko razposla (Nadaljevanje na 5. str.)

DOGODKI

Med Slovenci pa Ameriki.

Mrs. Agnes Avguštin umrla

Chicago, Ill. — V torek zjutraj, 8. junija je preminula tukaj splošno poznana in priljubljena rojakinja Mrs. Agnes Avgustine, rojena Retel, na domu svoje hčere na 1904 W. Cermak Rd., kjer je ležala bolna od decembra 1942. Rojena je bila v vasi Veliko Mraševo, fara Cerklje na Dolenjskem, in je prišla v Ameriko leta 1903. Zapuščala sina Franka in hčer Agnes, poročeno Kovačič, vnukinjo Dianu in sestro Mary Skul, Joliet, Ill. Njen mož je umrl pred kakimi 18 leti.

Njeno truplo leži v Zefranovi pogrebni kapeli. Pogreb se bo vršil v petek, 11. junija, s pogrebno sv. mašo ob 10. uri dopoldne v cerkvi Sv. Štefana, od tam pa na Resurrection pokopališče. Naj ji sveti večna luč, preostali pa izrekamo naše sožalje.

Hčerko so dobili

Chicago, Ill. — Naš priljubljeni mladi par Dr. in Mrs. Frank T. Grill je 3. junija dobil hčerko prvorojenko, ki jo bodo klicali Mary Cathryn, po obeh starih materah, Mrs. Mary Grill in Mrs. Cathryn Smith. Mlada mamica in hčerka se obe dobro počutita. Oče, Lieutenant Frank T. Grill, je za to priliko prišel domov na 10 dnevni dopust iz države Tennessee, kjer sedaj posluje kot vojaški zdravnik. — Naše čestitke!

Dobila drugo nagrado

Chicago, Ill. — Slovenska deklica Millie Perša je dobila drugo najvišjo nagrado med vsemi učenci, ki hodijo v katero koli High School v Chicagi in ki so tekmovali, kdo bo napisal najboljši članek. Tekmo je razpisalo mestno šolsko vodstvo. — Častitamo, Millie!

Daljši naslov

Chicago, Ill. — Vsem tistim, ki pošiljate pisma uredništvu ali upravnistvu Am. Slovenca, naznanjamo, da sedaj zahteva poštna uprava, da mora biti za besedo "Chicago" pripisana številka "8". Torej napišite naslov takole: Amerikanski Slovenec, 1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois. Tako bomo vaše pismo najhitreje prejeli.

Anton Plemel umrl

Northome, Minn. — Dne 24. maja je nenadoma umrl Anton Plemel, star 22 let, sin Mrs. Ane Plemel. Dva dni pred smrtjo je dobil pljučnico, ki mu je tako hitro prerazela mlado življenje. Zapuščala mater, sestro Mrs. Anne Paulsen, Wirt, in brata Andrew, ki je pri vojakih v Californiji. Njegov stric, Anton Plemel, se nahaja v Cando, North Dakota. Oče, Joseph Plemel, je umrl 28. dec. 1942.

Anton Križan Sr. umrl

Bradley, Ill. — Tukaj je nenadoma umrl rojak Anton Križan, starejši. V petek zjutraj, 4. junija, so ga našli mrtvega v postelji. — M. S.

Prvoobhajancev je bilo 54

La Salle, Ill. — V nedeljo 23. maja je prejele prvo sv. obhajilo v cerkvi Sv. Roka 54 otrok, ki so jih g. župnik Rev. Štefan Kassovic pripravili na ta velepomembni dan v njihovem življenju.

Poroka

Chicago, Ill. — Dne 22. maja sta se tukaj poročila Miss Helen Malgai, bolničarka v Grant bolnišnici in hčerka rojaka Freda Malgaja iz La Salle, Ill., in mornariški podčastnik Frederick G. Haake. — Bilj srečno!

DEMOKRACIJA IN BORBENA SILA

Napisal Peter Wood

Nacisti so potrošili mnogo časa in sredstev, da bi natvezili vsemu svetu lažno naziranje, da se ne bomo nikdar naučili vojskovanja, ker je naša demokracija oblika vladanja vse preveč neokretna in premalo učinkovita.

Ko je Prime Minister Churchill v svojem nedavnem govoru pred obema hišama kongresa omenjal te govorce, je imel v rokah obilo dokazov, da ovrže to staro nacistično samoprevaro. Govoriti je mogel o tem, da je bilo v Afriki ubitih ali ujetih več kot četrta milijona najboljših sovražnih čet. Govoriti je mogel o pospešenem ritmu potapljanja podmornic, ki daleč presega vse prejšnje uspehe. Oznani je mogel, da se razlika med tonažo novih ladij, ki prihajajo iz ladjedelnic in onih, ki so potopljene, postopoma boljša; a mogel je tudi opozoriti, kako je sovražnik zdaj primoran, da posveti čedalje več svojih sil zaščiti svoje domače zemlje proti zračnim napadom, in te sile mora že odposiljati iz raznih bojišč na domačo fronto.

Hitlerjeva teza, da demokracije ne razumejo vojne, je danes močno šepava. Težko bo prepričala vse one tisoče ujetnikov v Afriki. Malo verjetna se bo zdelala tudi vsem onim žrtvam hitlerizma v Nemčiji sami, katere zdaj doživljajo vojno doma, pod neprestanim zavzeznih bombardiranjem vojne industrije in električnih in drugih central, ki jo oskrbujejo. Tudi Japonci, ki so vedno radi govorili o "mehkužnosti" demokracije, so našli na otokih Attu in Guadalcanal neprijeten odgovor na to prepričanje.

Vsi instinkti demokracij so bili vedno proti vojni — tako daleč gre to, da so bile celo popolnoma nepripravljene na vojno v trenutku, ko jim je bila usiljena borba. Toda dejanski razvoj dogodkov nam kaže, da znajo vršiti svojo dolžnost na več kot zadovoljiv in zadosten način, kadar so na delu.

G. Churchill je pokazal, da je eden vzrokov za te uspehe bilo najožje sodelovanje armad in častnikov različnih udeležnih narodnosti, in to v razmerah, ki vladajo na bojiščih. "Severo-zahodna afriška kampanja, a prav posebno njen višek v Tuniziji," je dejal, "je najlepši primer sodelovanja med četami iz treh različnih dežel, ter skupnega vodstva nad kombinacijo pomorskih, kopnih in zračnih vojaških sil, kar jih je svet do zdaj sploh videl."

Ko je bolj podrobno govoril o sodelovanju Velike Britanije in Amerike, je dejal g. Churchill: "Nobena stvar ni tako važna za bodočnost vsega sveta, kot bratska skupnost naših dveh narodov in njih pravično delo, tako v vojni, kakor v miru."

Qna življenjsko važna prometna linija, ki omogočuje to sodelovanje, je morje, ki prenaša ameriške dobave na evropska bojišča. Velika Britanija je doprinesla zvrhan delež k osiguranju te prometne linije, kar dokazuje dejstvo, da so bile izgube njene trgovske mornarice dvakrat tako velike, kakor izgube Zedinjenih držav.

Glede zračne vojne v Evropi pa je mogel izjaviti g. Churchill naslednje: "Čim bolj se razvija zračna vojna in čim bolj postaja dosledna in ostra, tem bolje je za nas, kajti mi zdaj že nadomestujemo izgube moštva in letal mnogo bolj hitro kot naš sovražnik in jih, povrh tega, tudi nadomeščamo v ritmu, ki je od meseca do meseca bolj hiter in uspešen."

Kljub prekipeljavemu optimizmu govora g. Churchilla, je vendar treba naglašati, da je

bila njegova osnovna misel, katero je poskušal vcepiti članom kongresa, da so največje težkoče te vojne še vedno pred nami. "Naš sovražnik je še vedno poln oholosti in njegova sila je velika. Težko mu je priti do žilvega. Še vedno so ogromne njegove armade, a na razpolago so mu velika materialna bogastva in strategična ozemlja neprecenljive važnosti."

Kako velika je ta sila, je možno razvideti iz ocenjevanja vojaških strokovnjakov. Kljub temu, da je že izgubil od dva do tri milijone vojakov, ki so bili ubiti, ranjeni in za vojaško službo nesposobni, ali ujeti, ima Hitler na bojiščih še vedno nad tristo divizij, akoravno je njih borbena sila in kakovost nekoliko zmanjšana. Da napolni vrzeli v vrstah svojih vojakov, je vpoklical mnogo trgovcev in trgovskih nastavljenecv in jih potegnil iz nemškega gospodarstva, a zdaj kliče že nov letnik 17-letnih mladeničev.

Nemška zračna sila je mnogo slabjša v primeri z zračnim brodomjem zaveznikov, kakor so sile njene armade na kopnem. Računajo, da Nemčija proizvaja vsak mesec nekaj nad 1.500 letal, ter da zdaj z največjim povdankom pospešuje izdelovanje lovcev mesto bombarderjev kot prej — kar je še samo po sebi priznanje, da prehaja k taktiki obrambe. Večji del nemških pomorskih sil predstavlja krđela podmornic, ki štejejo preko 400 ladij, katerim je poverjena naloga, da poskusijo pretrgati dovoz oskrbe na evropska tla.

Poglavitno breme pri zadrževanju nacistične armade na kopnem nosi še vedno, kakor je naglašal Churchill, ruska vojska. Na ruski fronti se nahaja 190 nemških divizij in 28 divizij satelitov — število, katero se ne more primerjati s 15 divizijami, ki so bile uničene v tu-niški bitki.

"Storiti moramo vse kar je v naših močeh, vse kar je pametno in in izvedljivo, da vzamemo nase v letu 1943 bolj velik del bremena, ki teži Rusijo," je dejal Prime Minister Churchill.

NAPOLEON IN FRANCOZI

Kakor znano, je bil Napoleon I. po rodu Italijan iz Ajacije na Korziki. Dočim se je naučil prav dobro govoriti francosko, ni francoske ortografije nikdar obvladal in je zato svoja pisma najraje narekoval. Njegovo znanje sploh ni bilo posebno veliko. Metternich pravi, da tudi matematike ni znal več kot vsak artilerijski častnik. Zgodovinsko znanje pa si je po njegovem mnenju pridobil iz kratkih pregledov, ker je vedno iste dobesedno navajal. Toda, pravi Metternich, česar ni znal, je uganil s svojim "divinacijskim darom".

O Francozih ni imel najboljših mnenj. Napram Metternichu se je nekoč tako le izrazil: Francozi se za vsako stvar navdušijo in morajo kot otroci imeti vedno kakšno igraro. Zato je z nečimernostjo lahko voditi." (Sicer je pa že stari Cezar zapisal o Galcih, da so željni novotarij — rerum novarum cupidi). Posebno Parižani so Napoleona jezili, ker so imeli zanj vedno le neko hladno radovednost brez pravega navdušenja. V vseh desetih letih cesarstva, od 1804 do 1814 ni bil vsega skupaj niti tri leta v Parizu in se je resno bavil z mislijo, da bi preložil prestolnico v Versailles ali v Lyon.

NIČ SE NE ČUDI

"Ali ste čitali, da v našem mestu vsako leto brez sledu izgine sto petdeset ljudi?" "To mi je že znano — sem namreč krojač."

KUPILE ZA \$3.500 VOJNIH BONDOV TEKOM ENE URE

Žene in dekleta, ki jih vidite na tej sliki, so kupile za \$3.500 vojnih bondev v trgovini Schlosser, na 5901 W. National Ave., West Allis, Wis., in sicer v petek med 10:30 in 11:30 dopoldne. Mrs. Josephine Schlosser, 5901 W. National Ave., predsednica podružnice št. 17 SZZ, je predsednica lokalne kampanje za prodajanje vojnih bondev. Mrs. Anton Florjan in Mrs. John Petrich sta pa njeni pomočnici. Na sliki stojijo od leve proti desni: Mrs. William Marolt, Mrs. John Zore, Mrs. John Petrich, Mrs. Jennie Yoric, Mrs. Alois Bode, Mrs. Albert Schmechel, Mrs. Ida Schweishelm, Mrs. Rose Birjak, Mrs. Josephine Schlosser, Mrs. Gilbert Reible, Miss Frances Hvala, Miss Margaret Suter, Mrs. Karl Nuesslein, Mrs. Edward J. Callen, Mrs. Rudolph Marolt, Mrs. Michael Benesch in Mrs. Anton Florjan. — Do 1. junija je bilo za \$8.000 vojnih bondev prodanih. Rojaki in rojakinje iz Milwaukee County, kupujte bonde v trgovini Schlosser.

KAJ SE GODI PO ŠIROKEM SVETU

PRVI HRVATSKI KRALJ

Prva kraljevina na slovan-skem jugu je bila, kakor znano, Hrvatska in Hrvatje so že pred osemnajst leti slovesno praznovali tisočletnico svojega kraljestva. Prvi hrvatski kralj je bil Tomislav (910—928). Ta je bil prvotno knez Primorske Hrvatske, a je ob priliki bojev z novo naseljenimi divjimi Ogri zavladal tudi Posavski Hrvatski. Ko je bizantinski cesar v strahu pred močnim bolgarskim carjem Simeonom sklenil zvezo s Tomislavom, mu je izročil v upravo tudi dalmatinska mesta in otoke, ki so bili dotlej pod Bizancem. Tako je segala hrvatska država od Jadrana do Drave in Tomislav si je, s privolenjem papeževim, privzel kraljevski naslov.

ODKOD IMENI VOJVODINA IN HERCEGOVINA?

Vojvodina in Hercegovina pomenita prav za prav eno in isto, kajti vojvoda se pravi "Herzog". V južni Srbiji so imeli Srbi, ki so tja pribežali pred Turki, že proti koncu srednjega veka za kralja Matjaža svoja posebnega vojvoda ali desputa. Posebna upravna enota pod imenom Srbska Vojvodina je bila ustanovljena še le po revoluciji leta 1849. in je trajala ves čas Bachovega absolutizma do leta 1860, ko so jo kar žrtvovali Madžarom. Seveda je bilo tudi v srbski Vojvodini razen imena vse nemško, kot so hoteli v isti dobi sploh vso državo ponemčiti. Hercegovina se imenuje pa nekdanja Humska zemlja ali Zahumlje, to je dežela "za hol-

mi", odkar je bil njen vladar Štefan Vukčić leta 1448 proglasil za "hercega sv. Save". Imel je namreč v oblasti tudi mnogo obiskovani samostan Mileševu, kjer je bil takrat pokopan še sv. Sava, čigar truplo so Turki poldrugo stoletje kasneje iz jezera nad upornimi Srbi pred Belgradom sežgali. Na tega hercega spominja še tudi ime mesta Ercegnovi ob kotorskem zalivu.

NEMŠKE ČETE MORAJO POMAGATI ITALIJANOM V JUGOSLAVIJI

Glasom informacij britanskega radia je odpor v zasedeni Jugoslaviji tako narastel, da so morale nemške čete prihiti na pomoč italijanskim garnizijam v Črni gori; to je prvič, da so Nemci pozvani v to pokrajino, da pomagajo zadušiti ljudsko vstajo.

Omenjena radio oddaja je pripomnila, da so smatrali dozdaj, da je Črna gora protektorat Italije.

Tudi iz Bosne poročajo o hudih bojih, toda največje bitke so bile pri Podgorici. Celotna posadka je tam poginila ali pa bila ujeta.

TRGOVINA MED ZDR. DRŽAVAMI IN AFRIKO

Washington, D. C. — Zakladniški urad je prejel večeraj nakazilo za \$10.000.000.00 od generala Girauda kot naplacho za razno blago, ki ga pošiljajo iz Zdr. držav v francosko Afriko. Odkar so Z. D. invadirale Afriko so slednje izvozile na podlagi Lend-Lease zakona za \$35.000.000.00 raznega blaga v Afriko.

GRŠKI KMETJE OBDELUJEJO ZAPUŠČENA POLJA

Zasedbene oblasti osiđa so v okupirani Grčiji izdale naredbo, da morajo vsi poljedelski delavci, moški in žene delati po 10 dni na mesec "na onih posestih in poljih, katerih gospodarji zaradi vojnih prilik ne morejo sami obdelovati svoje zemlje". To poročilo prihaja iz Madžarske časniške agenture, katero upravljajo nacisti.

Omenjena brzojavka navaja članek nacistične Donau Zeitung, ki trdi, da bo treba v bodočnosti delati mnogo več kakor dozdaj, da bodo obdelana vsa zapuščena polja, kajti "za svoja lastna bo vsakdo sam skrbel."

HRVAŠKI SREDNJEŠOLCI SE MORAJO REGISTRIRATI ZA VOJAŠKO SLUŽBO

Hrvaški maturanti se morajo zdaj registrirati za vojaško službo, ker le s tem dobe pravico za polaganje zrelostnega izpita. Deutsche Zeitung in Kroatien, ki poroča o tem ukrepu pravi, da bodo potujoče komisije obiskale vse gimnazije in ob tej priliki izvršile popis dijakov.

SIN POKOJNEGA PREDSEDNIKA ROOSEVELTA UMRL

Washington, D. C. — Vojaški departament objavlja vest, da je v Alaski umrl Major Kermit Roosevelt, star 53 let, sin bivšega predsednika Theodora Roosevelta. Umrl ni v sled poškodb ali ranjenja, pač pa naravne smrti, omenja poročilo.

ŠIRITE "AM. SLOVENEČ"!

"ŠIBA NOVO MAŠO POJE" — MEDICINA TUDI ZA NARODE

J. M. Trunk

Rusi in Poljaki so se hudo izpod čela pogledali, ko so Poljaki Ruse obdolžili, da so popu-cali kakih 10.000 Poljakov, kakor so baje to odkrili Nemci, in ko so Rusi odklonili preiskavo in je Višinsky svetu povedal, da so poljski diplomati v Rusiji pridno špijonirali, in je dejal, da "kaj takega nihče ne dela iz gole ljubezni," kar pomeni, da je šlo za peneze. Godlasta godla.

Ampak sam Stalin je vlil malo olja v rano in povedal, da mu je za močno Poljsko, tudi za prijateljsko Poljsko mu je, ker le tako razmerje med Moskvo in Varšavo more tvoriti jez proti roparsko navdahnjenim Nemcem. Stvar bi izgledala, da bi Moskva in Varšava mogli držati Nemce v kleščah. Ali je to dobro, ali slabo? Vidim, da neki hudo skakaajo, češ, to je sila in s tako silo se nikamor ne bo prišlo, in ako pride do take sile, da bo sila nad Nemci, je to prvi korak do tretje svetovne borbe.

Well, kaj naj človek reče o sili in o skakanju nad silo?

Ali je res mogoče narediti iz nemških volkov krotke ovčice? Upanja ni treba ravno izgubiti, vse je mogoče, da se bo vse prijateljsko objemalo, naj ima vero, kdor ima tako vero, dobra je taka vera in še čednostna, ampak med ljudmi, kakršni so, je taka vera silno redka prikazen. "Šiba novo mašo poje". Kaj to pomeni? Celu v krogu družine mora biti šiba, toraj neka sila, ki drži družino v redu. Ali ni tako tudi v družini človeštva? Jaz sem za pobratimijo, ako je ta mogoča, ampak vere v tako pobratimijo nimam dosti, pač pa sodim, da je pri človeških strasteh, ki ne prihajajo od živali, pač pa prihajajo od — greha, ki se je vgnezdil med ljudi, neka šiba, toraj neka sila silno dobra doma. Ako se strneta Moskva in Varšava v tako silo, da bo Nemec videl to silo, ga morda minejo vse skomine po kakšnem ropu in bo miroval, če pa gre le za neko mehko in solzavo pobratimijo, well, utegne biti te solzave pobratimije pri prvi priliki konec, in tu, pri mehki pobratimiji, je nevarnost za nov spopad veliko večja, kakor pri — šibi, sili, ki bi bila v zvezi med Moskvo in Varšavo.

Jaz bi tudi pri ti priliki še pristavil, da bo še dosti bolje, ako pride do sile, ki bi vsebovala silo vsega slovanstva zoper roparske nemške skomine, kakršnih nobena pobratimija ne bo odstranila.

Beneš bo šel iz Washingtona v Moskvo. Morda pride do take slovanske sile, ki ni nasilje, le šiba, le sila, in mir bo in mir bo tudi Nemcem hasnil, in hasnil vsemu svetu, ako res pride do slovanske sile, ki bi bila sila za Slovane in med Slovani, pa bi ne škilila čez slovanske meje, kakor škilili in bo na veke škilila vsaka nemška sila čez nemške meje, in škilila priti s silo nad Slovane.

Kakor neka solzava pobratimija, je tudi vsaka angleška ali ameriška sila, če bi tudi ne bila nasilje, le bolj za mehke duše, življenje pa je precej trdo in realno, in trdo mora biti že v krogu družine, in to je, če je prav nebeška modrost zapisala, da "šiba novo mašo poje". Ali se imate za modre nad nebeško modrostjo?

Jaz sem za pametno šibo, silo, ki naj obsega Moskvo in Varšavo in Praho in Beograd in Sofijo in naj vključuje z očetovsko pametjo tudi Budapešto in Bukarešt!

Ali sem s tem za kak slovanski totalitarizem? Smešno. Slovanska pobratimija je mogoča, in taka bi prinesla svetu mir, ker bi bila tudi — šiba, sila, avtoriteta, svetovna pobratimija z neko enako mehko demokracijo, je bolj za take demokrate, ki hodijo okoli Nemcev kakor mačka okoli vroče kaše, pa ne poznajo, da bo Nemec miren le, kadar ne bo mogel miru kaliti, in tak mir bo tudi Nemcu v prid.

MEH ZA SMEH

V VOJAŠNICI

Porpčnik razlaga vojakom, kako se lahko tudi ponoči orientirajo.

"Povej mi, Mišo," se obrne nato do prvega novince, da ga preizkusi, ali je kaj razumel. "Če imaš tečajnico pred seboj, kaj imaš potem zadaj?"

"Telečnjak, gospod poročnik."

ZAKONSKI PREPIR

"Pri Kačičevih je pa zavladala v hipu tišina, čeprav je bil še pravkar takšen vik in krik!" "Pri njih je zmerom tako. Najprej si pomečeta vse posode in krožnike v glavo, potem pa skupaj sedeta in jih pričneta lepiti."

REKORDER JE BOLAN

"Kako visoka je moja vročina, gospod doktor?" "Ena in štirideset stopinj." "In kakšen je svetovni rekord?"

NATAKARSKA

Jože meša juho. Jože zdaj spusti žlico in ogorčeno vzklikne:

"V juhi sta kar dve muhi!" "Nič se ne razburjajte," ga potolaži natak, "najbrže bo zaljubljen parček, ki je hotel iti skupaj v smrt."

SUMLJIVA REČ

Mož: Čudno je to s to luknjico na tvoji nogavici, Marija. Žena: Zakaj? To se lahko marsikomu pripeti.

Mož: Vem. Ampak ko si šla pred dvema urama k zobnemu zdravniku, je bila nogavica z luknjico na desni nogi, zdaj je pa na levi ...

ETONFRIZURA

Jaz bi nikdar ne mogel dovoliti svoji ženi, da nosi etonfrizuro.

Kaj pravite? Pa vaša žena vendar nosi takšno frizuro. Ampak ne z mojim dovoljenjem.

INFLACIJA V ANGLIJI

Inflacija pomeni naplajenost. Tukaj seveda ne mislimo na denarno, temveč le na balonsko inflacijo. Te vrste inflacija pomaga britskim ladjam, kadar so v nevarnosti. Na sliki vidimo balone kraljeve mornarice, postavljene eden za drugim v prostorih neke na Angliškem, kjer jih naplajnejo in jih imajo spravljene. Rabijo jih na pometalkah min in raznih drugih ladjah, da zmeajo napadalce iz zraka.

OTOK RUJANA, STARA SLOVANSKA ZEMLJA

Ko bo ta strašna vojna končana in bo Nemčija ležala strta, ne smejo slovenski zastopniki opustiti prilike, da rešijo slovanske narode, ki so jih Nemci podjarmili. To je tudi njihova dolžnost, ker bodo s tem oteli slovanske kraje in obenem zmanjšali moč Nemčije.

Med kraje, ki so jih Nemci podjarmili spada Lužička Srbija, o kateri bomo posebej pisali, ter otok Rujana.

Turobno obrežje Baltskega morja je v teku stoletij na več mestih podleglo napadom, slane elementa in kjer so včasih stala cvetoča slovanska mesta in sela, valovi danes nemirno morje večno pojoč nagrobno pesem davni slovanski slavi. Med najzanimivejšimi kraji, ki sta jih zgodovina in pravljica oteli pozabiti, je nedvomno čeloviti otok Rujana, največji otok današnje Nemčije, ležeč v Baltakem morju pri znanem mestu Stralsundu, od katerega ga deli le ozek morski preliv.

Da je to stara slovanska zemlja, pričajo krajevna imena na Rujani, ki se skoro izključno končujejo na -witz in -ow, kakor Prosnitz, Granitz, Jarnitz, Zirchow, Swandow in sto in sto drugih. Otok se danes zove Ruegen, meri nekoliko manj od 1000 kvadratnih kilometrov in ima kakih 70.000 prebivalcev. Ta zemlja je en sam velik grob slavne preteklosti one slovanske veje, ki ni mogla odoliti besnim germanskim napadom z bližnje kopnine in iz daljne Danske. Rujana je bila središče zadnje velike politične tvorbe, primorske slovanske zveze, ki je nastopila dedščino ljučiške zveze, uničene s padcem glavne mesta Retre in s porazom ljučičev, bojevitiga plemena baltskih Slovanov. Najvažnejše mesto slovanske Aujane je bila Arkona, glavni sedež vsemočnega boga Svetovita. Razen Arkone je bila še znamenita Kerenica, kjer so ravno v zadnji dobi začeli izkopavati ostanke mesta iz praslavanske dobe.

Kerenica je ležala v južnem delu otoka, precej oddaljena od morskega brega, blizu današnje mesta Garz, in je bila tudi versko središče, dasi daleko ni imela istega pomena kot Arkona. Po virih Saxo Grammaticus je bil Rugievit bog vojne, tedaj slovanski Mars. Vendar je to božanstvo najbrž isto, kot z arkonim Svetovitom, le da ima krajevno ime in je z imenom tudi dobilo drugi značaj. Poleg tega hrama sta bili v Kerenici še svetišči dveh drugih bogov. Eden je bil Porevit, ki je imel pet glav, toda nikakega orožja, drugi pa je bil Porencij (tako ga imenuje Saxo-nec) s štirimi glavami, peto obličje pa je imel na prsih, razen tega se je njegova desnica dotikala brade, levica pa čela. Pomena teh dveh gibov saški vir ne izdaja. Porencij je najbrž isto kot Perun. Anonimna Historia Knytidarum, imenovana Knytingsaga, ki opisuje zgodovino Danske od X. do konca XII. stoletja, navaja kot korenške bogove s pokvarjenimi imeni Rinvit, Turnpit in Purnvit. Vse tri kipe je zadela ista usoda: Danski knez Waldenar, ki je porušil Arkono, je pridrli tudi do korenice in požgal tamošnja svetišča.

Poleti 1928 leta je znani nemški prehistorik Schuchhardt, ki že nekoliko let raziskuje staroslovanske ostaline na ozemlju današnje Nemčije, začel z obširnimi izkopavanjem v Kerenici. Pri tem je imel uspehe, kakršnih se ni sam nadejal. Odkril je namreč temelje vseh treh svetšč v Kerenici ter zidane podstavke, kjer so stali kipi bogov, ki so zgoreli pri požaru svetšč. Podrobnosti o izkopnihah še nimamo, ker učenjak še ni zaključil raziskavanja in bo

še pozneje sestavil izčrpno poročilo o zanimivem staroslovanskem svetu.

Daleko več nego o Kerenici imamo podatkov o Arkoni, ki je ležala na najbolj severnem koncu otoka, na strmi sipini, kakih 40 metrov nad gladino morja. To staro slovansko mesto in središče primorske slovanske zveze, je bilo zidano v podobi trikotja, kojega dve krajši strani je tvorilo morje, tretja pa je bila zavarovana proti notranjosti otoka z visokim nasipom in globokim jarkom. Po poročilu istega Saxona je bil nasip visok 50 komolcev. Kakšna mogočna utrdba je bila stara Arkona, je videti iz tega, ker je nasip še dandanašnji visok 8—9, mestoma celo 13 metrov. Na nasipu se je dvigala mogočna lesena konstrukcija, zavarovana z visokim palisadnim plotom. Poleg tega je bil nasip utrjen še z mnogimi stolpi. Glavna utrdba, pod katero je vodil edini vhod v gradišče in mesto samo, je bila posebno močna in okrašena na pročelju z reliefnim kipom Svetovita. Vhod v mesto so zapirala ogromna vrata, ki so jih v času nevarnosti z notranje in zunanje strani visoko zasuli s kamenjem in prstjo.

Na najvišjem delu mesta, skoro na morskem obrežju, je stalo Svetovito svetišče, popolnoma ločeno od drugih stavb. Hram sam je imel še posebno krepko ograjo, skozi katero so vodila samo ena vrata na dvorišče. Ograja in vrata, vse je bilo okrašeno z rezbarskimi umetvori, ki so bili pestro pobarvani. Najsvetejši del je bil ogromna lesena stavba z rdečo streho. V notranjosti so štirje močni stebri nosili prečne tramove, na katerih je bilo postavljeno ogrodje strehe. Med štirimi stebri so viseli zastori, ki so zakrivali prostor, kjer je stal mogočni in grozni kip Svetovita.

Soha je bila nadnaravne velikosti s štirimi glavami, od katerih sta dve zrlj naprej, dve pa nazaj, in sicer tako, da je vedno po ena glava gledala na levo in po ena na desno. Na ta način je bog obvladoval s svojim pogledom vse štiri strani sveta. V desni roki je Svetovit držal rog iz različnih kovin, ki so ga vsako pomlad napolnili z vinom in veliki svečenik je prorokoval iz njega o bodoči letini. Leva roka malika je bila uprta v bok. Halja je segala Svetovitu do kolena, a noge so stale naravnost na zemlji, kjer je bil podstavek popolnoma zasut. Okoli kipa so bile obešene razne priprave: uzda, sedlo in druga viteška oprema. Zlasti znamenit je bil orjaški meč z umetniško izdelanim držajem in srebrno nožnico. V hramu se je stalno hranil pestri državni prapor, imenovan "stancija", kakor nam poroča Saxo Grammaticus, ki nam je ohranil vse te zanimive podrobnosti.

V svetišču so se nadalje hranili bogati darovi, posvečeni Svetovitu. Vsak prebivalec Rujane je letno oddajal po en denar v blagajno svetišča, obenem pa je Svetovitu pripadala tretjina vojnega plena v orožju in blagu. V službi boga Svetovita je bilo stalno po 300 jezdecov, ki so ves svoj plen morali odvajati svetišču. Proročišče Svetovito je bilo na daleč znano po svojih prorokbah, ki so jih verniki zopet drago plačali. "In to soho, ki jo je častilo vse Slovanstvo, so tudi sosedni kralji bogato obdarovali iz globokega spoštovanja do bogosluzja", pravi naš Saksonec-trpko, opisujoč Arkono v svojem delu "Gesta Danorum".

Pomorska zveza, čije središče je bila Arkona, je bila naravno zelo neprijetna vsem germanskim sosedom. Kljub pogo-

stim napadom ni bilo mogoče zlomiti sile Rujancev, ki jih bremenski kanonik Adam imenuje "gens fortissima Sclavorum", t. j. najhrabrejši slovanski rod. Pod knezom Waldemarom pa so se Danci odločili na odločilni napad. Pripluli so z veliko vojsko in oblegli Arkono. Obleganci so se obupno branili, vendar niso odoleli premoci in na Vidov dan 1. 1168. je Arkona pala v roke sovražnikom, ki so požgali in opustošili vse mesto s slavnim svetiščem vred. Takoj nato je pala še Kerenica in tako je bila uničena poslednja politična zveza Slovanstva ob Baltakem morju. Ideja zveze pa ni umrla in do najnovejšega časa nam zgodovina poroča o takih zvezah baltskih pomorskih mest. "Hansa" je bila samo kopija davnih sličnih slovanskih zvez. Po porazu Rujancev, ki so jih zmagačji popolnoma iztrebili, je prišlo v deželo krštanstvo in nemška kolonizacija in potujčila ta nekdanj slavni slovanski otok. Že l. 1193. je bil ustanovljen samostan v Bergenu in l. 1404. je slovanski jezik na Rujani izginil popolnoma.

Otok Rujana je dandanes samo ogromno grobišče. Na mestih davnih večjih slovanskih naselbin so često kopali in iskali starin ali skritih zakladov. Sele učenjaku Schuchhardt se je posrečilo, da je tako v Arkoni, kakor v Kerenici dosegel znatne uspehe. Njegova preiskavanja so važna zlasti zato, ker je dokazal verodostojnost Saxona, o katerem se je trdilo, da je morda namenoma pretiraval veličino in mogočnost rujanjske države, da bi Dančcem pripomogel do tem večje slave, ko so premagali tako nevarnega sovražnika.

Schuchhardt je dognal, da je Svetovito svetišče stalo v starih časih bolj v središču mesta, danes pa stoji na skrajnem robu, ker je morje od tedaj izpodjedlo krednati grič in ga uničilo v globino kakih 70 metrov. Nasip, ki deli mesto od ostalega otoka, je dolg 190 metrov, današnja širina utrdbe same pa znaša le kakih 150 metrov. Kar smatramo danes kot mesto, je bila le glavna utrdba, mesto samo pa se je širilo izven nasipa. Gradišče je vsebovalo državna in javna poslopja, skladišča, svete hrame in po-

dobno. Od vseh stavb so ohranjeni samo podzidki in nasipi, ker je bilo vse leseno. Druga stavbenega materiala tamošnja pokrajina ne nudi. Zato na žalost ne bo nikoli mogoče izkopati onih krasnih rezbarij in kipov, ki o njih poročajo stari letopisi.

Izkopnine leže na prostem, izpostavljen učinku podnebja in morja, tako da bo v kratkem uničeno vse, kar se je bilo doslej ohranilo. Tudi morje stalno izpodjeda krednati grič in morda ni daleč doba, ko bodo valovi Baltskega morja pogoltnili zadnje ostanke Svetovitega svetišča in izginila bo zadnja priča stare visoke kulture in omike starih Slovanov.

Br.

MEH ZA SMEH

VELIKODUŠNOST
"Kovač je vse, kar je imel, zapustil sirotinici."
"To je pa res velikodušno. Kaj pa je imel?"
"Deset otrok."

IME
"Tvoja hči ima ves božji dan peresnik v rokah. Kaj pa prav za prav piše?"
"O, zelo veliko! Hoče si pridobiti ime!"
"Torej je pisateljica? Kaj pa vendar piše? Pesmi, novele, nemara celo roman?"
"Kaj še! Na ženitne oglase odgovarja."

TOČNO PO PREDPISU
"Hej! Kopanje je tukaj prepovedano!"
"Saj ste me vendar že ves čas gledali, ko sem se slačil. Zakaj mi torej niste tega že prej povedali?"
"Prepovedano je samo kopanje, ne pa slačenje."

PO PRAVICI JE PAVEDAL
Oče je zasliševal sinka.
"Ali si ti pojedel orehe?"
Dečko je molčal.
"Če boš povedal po pravici, ne boš tepen."
"Da, očka, jaz sem jih pojedel."
"S čim si jih pa stolkel?"
"S tvojo zlato žepno uro."

SIRITE LIST AM. SLOVENEČ!

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

LOUIS J. ZEFAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Phone Canal 4611

NA RAZPOLOGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

PRIZOR IZ ŽELEZNIŠKE NESREČE V NEW JERSEY

Slika kaže razbite vagon, ki so se razbili, ko je izstrelil osebni vlak na progi Pennsylvania železnice blizu Delair, N. J. Vlak je bil namenjen v New York. 14 potnikov je bilo ubitih in 84 pa poškodovanih.

ČE HOČETE VEDETI...

V dobi rimskega cesarstva je (v našem denarju) veljala lepa sužnja ali kuhar 5000 din; oskrbnik 7500 din, evnuh 25.000 in učitelj ali vzgojitelj 35.000 dinarjev.

Poslednjo "čarovnico" so sežgali leta 1884 v Juan des Jacaro v Mehiki.

Srce odraslega človeka napravi vsak dan tako delo, kakor če bi človek 1 m visoko dvignil 1740 kvintalov.

Ljudje popijejo več ovčjega in kozjega mleka ko kravjega.

Angleška kraljica Viktorija je za poroko dobila mnogo daril in med njimi je bil tudi orjaški hlebec sira, ki so ga naredili iz mleka 750 krav!

Največji opal, ki ga doslej poznamo, je na Dunaju v biv-

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

13. Nedelja — Binkoštna nedelja.
14. Ponedeljek — Bazilij Veliki, škof
15. Torek — Vid, mučenec
16. Sreda — Benon, škof (Kvatre).
17. Četrtek — Janez Franč. Reg.
18. Petek — Evfrem (Kvatre)
19. Sobota — Julijana (Kvatre)

DRUGA NEDELJA V JUNIJU

"Da bi njegovo sveto ime častili, hvalili njegove čudeže in oznanjevali njegova velika dela" (Sirah, 17, 8).

Moderni svet čudno postopa. Neki hočejo človeka pbtisniti na stopnjo navadne živali. Le iz nekega močvirja da je prikobal, da je malo bolj razvita žival, a le žival. Drugi silijo v nasprotno stran. Postaviti hočejo človeka na neko prav božje mesto, pravi in pravcati božiček da je, sam svoj bog, in drugega Boga ni poleg tega boga. Nespametno počenje, človek ni gola žival, ker ima izredne darove, da je po teh kralj vsega ustvarjenja, ampak napušno se človek ne sme prevzeti, da bi se smatral za kakega boga. Izredni darovi so človeku dani, da zamoremo Boga spoznati, ga priznati, mu skazovati primerno čast, in pred vsem, da ga hvalimo in slavimo po spoznanju. Ali vidiš, kako je

hvala v bistvu človeške narave, kakršna je bila človeku dana? Ne smeš ne odtrgati od te narave, niti ji ničesar ne pritakniti, nisi ne žival, niti ne kak bog, človek si kralj stvarstva in za hvalo namenjen.

Ali Bog pridobi na svojem veličastvu, če ga hvališ, ali izgubi, ako mu hvalo odrečeš? Vrlo neveden bi bil, če bi tako mislil. Bog je veličasten v sebi, stvar ne more veličastvu dodati, niti odvzeti, ampak hvaliti ga moraš, ker je to tvoj namen vseh svojih del. Svoboden je, od nikogar in ničesar odvisen, in če se odloči za delo, je delo storjeno edinole v ta namen, da ga hvali in slavi, povečuje. Kristus kot človek je vrtil ta namen.

Ničesar ne dodaš, ničesar ne moreš odvzeti, ampak s hvalo postaneš Bogu podoben, toraj pridobiš, če hvališ Boga, izgubiš, ako mu hvalo odrečeš.

sem dvorskem muzeju. Tehta 600 gramov in je bil svoj čas vreden 2 milijona kron.

Nekatera oranžna drevesa imajo po 300 do 400 oranž na leto.

Konji šarci in belci dosežejo večjo starost ko konji drugačnih barv.

Pravijo, da živijo plavalasi

ljudje delj ko črnolasi.

Ko so se v davni Šparti, leta 71 pred Kristusom, uprli sužnji, so križali 6000 sužnjev zaradi upora.

Najbolj vroč kraj na svetu je Kauta v Srednji Afriki, kjer je povprečna vročina 47 stopinj.

OGLASI V AM. SLOVENCU IMAJO VEDNO USPEH.

Seveda smo bili okrog dolgo in da smo dali obilo posluha, a smo še daleč od izčrpanosti. Smo še vedno v dobrem stanju in izgledamo še zmerom očeno. Tajnost? Nobene. Ako želite zvedeti kako doseči boljši uspeh s pranjem in kako shraniti na perilu, vam bomo drage volje na razpolago, da vam pokazemo.

Ločite dobro barvano perilo od slabega. Da to preizkusite, držite konce oblek v kozarcu tople vode za par minut. Ako bo voda pobarvila, to znači, da obleka vsebuje slabo barvilo.

Napolnite pralnik s toplo vodo, a ne do vodne črte. Voda naj doseže črto s perilom vred. Poženite pralnik in ga napolnite z milnico tako, da jo imate okrog tri palce.

Denite belo zamazano perilo najprej v kad. Ne denite preveč perila notri hkrati. To vzame kakih 7 minut za pranje. Ako se ga pere delj, se blato spet prime perila.

Vzemite perilo prej iz pralnika, ko odtočite vodo. Izpirajte, dokler ni voda čista. Prvih par ovijanj naj bo v vodi enake toplote, zadnja s hladno vodo. Tako perilo se pere posebej na roko.

Pri ovijanju razrahljajte perilo, da bo enakomerno na valarjih. Slednji naj ne bodo preveč tesni. Za velike stvari kot so blanketi, naj se stisnjenost zmanjša. Nekateri pralniki delajo to avtomatično.

Ko ste namočili perilo, da se blato odmoči, rabite svež, mlačen lug, čez kakih 5 do 20 minut ga menjajte in naslednja ovijanja naj bodo v hladnejših vodah.

Pralnik se lahko rabi tudi pri perilu, ki rado gubi barvo. V tem slučaju naj se iste ne moči predolgo, pač pa naj se pere hitro v mlačni vodi. Tako perilo se pere posebej na roko.

Elektriko se rabi za vojne potrebe — ne trajte jo!

COMMONWEALTH EDISON COMPANY
VICTORY HOME CENTERS

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah
Sedež: Joliet, Ill. Inokorp. v dr. Illinois
Severne Amerike. 14. maja 1915.

Najle galo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushet, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Matthew Kabe, 225 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharnburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denia, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar,
540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, poškodnih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijona dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. drž. z ne manj kot 8 člani (cam) za odrasli oddelki. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (cam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blaginje, kakor tudi za razne operacije in poškodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo.

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

Dopisi lokalnih društev

IZ URADA DRUŠTVA SV. DRUŽINE, ŠT. 11 DSD PITTSMITH, Pa.

Naznanjamo članstvu, da se bo društvena seja vršila v nedeljo 13. junija ob 9:30 dopoldne v Slovenskem Domu. Na to sejo vabimo vse članstvo. Ker imamo mnogo prihodov, ki jih prosimo, naj poravnajo svoje prispevke do sobote 26. junija, ker tega dne bo asessment poslan na glavni urad DSD.

VAŽNOST JADRANSKEGA MORJA ZA INVAZIJO

(New York Herald Tribune od 30. maja je prinesla izpod peresa g. Paul Wehla dolga članek z naslovom "Jadransko morje, ključna pozicija osišeča za obrambo trdnjave Evrope". Prinašamo prevod tega članka, ker je izredno dobro dokumentiran.)

Italija danes ni več ofenzivna trdnjava, iz katere bi Hitlerjeve in Mussolinijeve voje sile ogrožavale Afriko in najkrajše morskot pot zavezniških ladij skozi Sredozemlje, pač pa je še vedno ključna in zelo važna pozicija v obrambnem sistemu osišeča. Varnost Hitlerjeve "trdnjave Evrope" je odvisna od italijanske kontrole nad Jadranskim morjem.

Kakor nekakšen ogromen fjord, je zasekano Jadransko morje v osrčje centralne Evrope, prav do praga južne Nemčije. V planinah, takoj za vzhodno obalo tega morja, čakajo nestrpni jugoslovanski in albanski gerilci na zavezniška ojačenja, da poženejo Mussolinijeve legije nazaj v morje, a ceste in železniške proge, katere so gradili italijanski inženirji in na Donavo, odpirajo pota v notranost balkanskega polotoka.

Jadransko morje je platforma, po kateri se krečejo prometne linije za oskrbo Italije. Nemoteni promet po Jadranu in

okolli njega je za Italijo ravno tako važen, kakor neovirano poslovanje "vzhodne Ruhr-e" za Hitlerjev rajh. Jadran je tudi zadnja pozicija osišeča za oskrbovanje Nemčije. Rumunski bencin, poljedelski pridelki iz južne Rusije, a tudi ladje iz Turčije, gredo včasih vzdolž grške obale skozi Korintski kanal ali pa okoli Peloponeza, če je omenjeni kanal zaprt, v Jadransko morje.

Važnost tržaškega pristanišča

Otrantsko ožino, tam kjer je najozkejša, čuva na zahodu nizka, razjedena obala Puglia na peti italijanskega škornja, na vzhodu pa Albanija, ki se nahaja pod italijansko okupacijo. Trst, ki je postal po porušitvi Genove največje pristanišče Italije, dominira severni del Jadrana. Nekdaj glavno morskot pristanišče Avstro-Ogrske, je Trst zdaj postal zadnja postaja izredno važnih železniških prog, ki gredo iz vzhodne in jugovzhodne Evrope v Italijo, teče skozi Trst ali pa skozi kraje v njegovi neposredni bližini.

Nekaj najdragocenejših italijanskih pristanišč je razporejenih okoli Jadranskega morja — stare Benetke, ki so postale pred vojno zopet zadnja postaja nekaterih od najhitrejših in najbolj luksurijskih preko-

morskih ladij; pomorska baza Ankona ob gornjem delu škornja; malo bolj na jug, Bari, ki razpolaga s prostranimi magazini in ogromnimi doki, v katere je Mussolini naložil prihranke polovice enega pokoljenja Italijanov; še dalje na jug Brindisi — Brundisium starih Rimljanov, odkoder sta Sula in Cezar pognala svoje vojske na pohod proti vzhodu.

Na nasprotni obali — idoč od severa na jug — je dvojno pristanišče Reka-Sušak, dalje Senj, Šibenik in Split, trojica najvažnejših jugoslovanskih pristanišč, dočim se nahajata na albanski obali Valona in Drač. Nobenega od teh pristanišč ne morejo doseči zavezniški bombarderji s kratkim in lahkim poletom.

Prometni sistem na Jadranu

Na Jadranskem morju, ki je vsaj do danes ostalo varno pred zračnimi napadi, si je Italija ustvarila svoj poseben prometni sistem. Že preko 18 mesecev je Trst glavna postaja za tovarne premoga iz gornje Šlezije. Od začetka aprila 1942 sem, je dobivala Italija preko slovenske prestolnice Ljubljane, in čez Trst, dnevno po 8 do 10 vlakov, katerim je bilo priključeno 30 do 33 takozvanih cisternskih vagonov za prevažanje petroleja, torej na mesec približno 75.000 ton petroleja. Ta petrolej je bil odposlan in tržaške in reške rafinerije in v ladjedelnice v Monfalcone, kjer so dogradili med vojno izredno velike rafinerije. Tu se izdeluje največji del goriva za italijansko letalstvo. Iz Trsta, Reke in Monfalcone potuje bencin v cisternah ali z ladjami dalje proti jugu. Iz Valone prevažajo italijanske ladje izdelek albanskih petrolejskih vrelcev preko morja v rafinerije v Bari in Brindisi. Tudi premog dobavlja z ladjami vzdolž obale.

Ker so železniške proge preko Alp preobtežene in tudi promet po Donavi že do skrajnosti izkoriščen, so začeli italijanski inženirji, da bi ugodnejše razdelili tovarni promet, zidati več železniških prečnih prog in cest iz jugoslovanskih pristanišč na reko Savo, pritok Donave, in skozi Albanijo vzdolž stare rimske ceste od Drača na Egejsko morje in do Carigrada. Kljub večni sabotaži s strani jugoslovanskih, grških in albanskih patriotov, prihajajo vendar še vedno znatne količine petroleja, cinkove rude in poljedelskih pridelkov na Jadransko morje. Od tam jih prenašajo italijanske ladje preko morja v italijanska pristanišča.

V bližini jadranske obale se nahajajo nekatere izmed največjih električnih central vse južne Italije. Več italijanskih ladjedelnic pa leži ob obali Jadranskega morja.

Kako velik je interes Nemčije za Jadransko morje, je razvidno iz dejstva, da si je

Hitler izsekala iz zasedne Jugoslavije nekakšen koridor, ki vodi na Sušak, na severovzhodnem bregu Jadranskega morja, blizu Reke. Ta koridor deli Italijo od njenih začasnih posesti na vzhodni obali Jadranskega morja.

Najsevernejši del Jugoslavije, preko katerega prihaja nacistična Nemčija na Jadran, je edina zaseka v dolgi alpski verigi. V teku stoletij je bila ta zaseka pozorišče invazij iz severa na jug in iz juga na sever. Danes vodijo skozi ta predel jugoslovanskega ozemlja: dve železniški progi in dve avtomobilski cesti; proga Muenchen-Beljak - Gorica - Trst in Dunaj-Ljubljana-Trst, ter Sušak-Zagreb.

V donavski kotlini se nahajajo ogromne vojne industrije, katerim služijo te prometne linije: Herman Goering Werke v Linzu, Steyer tovarna za motorje, železni rudniki in livarne v Avstriji in na Češkem; železove in jeklene livarne v Moravski Ostrovi in dalje proti jugovzhodu, rumunski potrolejski vrelci.

Železniške proge so izpostavljene zračnim napadom

Razven proge pod Brennerjem, so vse železnice, ki gredo ob obali Jadranskega morja v severno smer sicer zelo važne za osišeča, a obenem izpostavljene zračnim napadom. Prav posebno ona proga, ki gre skozi Ljubljano, vozi skozi kilometre dolge, strme soteske s krhkimi stenami, od katerih se čisto odtrgajo kameneni plazovi. Berlin in Rim seveda dobro poznata strategično važnost teh linij. Glasom nekega nedavnega poročila iz Slovenije, tvega vsakdo, ki se približa železniški progi na manj ko tri četrtil milije, da ga ustrelje.

Ako hočejo zavezniški z uspehom bombardirati ta vrata v Evropo, ki se imenujejo Trst, si morajo najprej priboriti vhod v Jadransko morje. Zavezniški bombarderji bi pač mogli pometi iz Bizerte do Trsta, toda razdalja je več od 600 milj.

Zračni napadi zadnje dni na kraje, ki leže v notranjem delu italijanske pete, morda označujejo operacije, ki se snujejo v tej smeri. Obale Puglie so z morske strani lahko pristopne, a notranjost dežele ima sorazmerno dobro razvit železniški in cestni sistem, preko katerega bi motorna vozila zavezniških premičnih čet mogla udariti z veliko hitrostjo v smeri važnih mest, kot n. pr. Bari, Brindisi in Toronto.

Zavezniški bi mogli zadušiti Italijo

Kakor hitro bodo imeli zavezniški v rokah utrjene postojanke ob vходу v Jadransko morje, bodo mogli pretrgati ves blagovni promet Italije. Iz O-

trantske ožine se bodo mogli povzpeti po morju do albanske in jugoslovanske meje, in začeti svojo ofenzivo po novih, v Jugoslavijo, Bolgarsko, Rumunijo in Madžarsko, kjer bodo vojne sile sateliti osišeča morda s pozdravom čakali na prihod zavezniških osvoboditeljev izpod nacističnega jarma. Zavezniško prodiranje z Jadrana na vzhod v Jugoslavijo, bi pretrgalo glavne zveze osišeča s Turčijo in z Egejskim morjem, ter bi najbrže privedlo do otvoritve morske ceste skozi Dardanele in Bospor — najkrajšo pot iz Amerike v Rusijo.

V Jadranu bi naleteli zavezniški na izredno ugodne pomorske zveze, ki bi jih privedle globoko v notranjost Hitlerjevega carstva; Nemci bi bili za oskrbo svojih čet odvisni od nekaterih redkih in neugodnih železniških prog, ter bi se morali boriti proti zavezniškom v pozicijah, ki so v zaledju ogrožene od močnih gerilskih skupin.

Zavezniško prodiranje v Jadransko morje bi bilo, v mnogo večjem obsegu, slično udarcu solunske ekspedicije v prvi svetovni vojni, ki je zadala centralnim silam prvo smrtonosno rano in jih prisilila k predaji.

DOGODBICE

Ruski maršal Suvorov je bil originalen človek, hraber vojak in odkrit sovražnik Francozov. Zelo rad pa je pogledal v kozarec in samo njegov pobočnik je znal preprečiti, da se maršal ni napil do nezvesti. To je storil tako, da je uradno stopil pred maršala in mu javil: "Maršal Suvorov vam ukazuje, da takoj prenehate piti."

Maršal Suvorov je na tak ukaz takoj vstal in odšel v svojo delovno sobo. Med potjo pa je mrmral: "Maršala Suvorova je treba vedno ubogati."

O mršavosti slavne francoske igralka Sare Bernhardtove je krožil svoječasno po Parizu naslednji dvotip:

"Kaj pravite o Sari Bernhardtovi?"

"Hm — deska med deskami, ki pomenijo svet!"

ŠIRITE "AM. SLOVENE"

ODDA SE V NAJEM
slovenski družini 6 sobno stanovanje, zraven Douglas parka, 1260 So. Fairfield Ave., Chicago Tel. Lawndale 8038.

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

nih vstopnic bo plačanih. Zatorej prosim vse tiste, ki še niste plačali ali vrnili vstopnice, da to storite najpozneje v nedeljo, 13. junija in sicer izročite ali pošljite predsedniku sobr. Anton Krapenc, 1636 West 21st Place, ki je iz prijaznosti prevzel oskrbo za vstopnice letošnje prireditve, zakar se mu na tem mestu najlepše zahvalim. On tudi sprejema prostovoljne

darove. Ako kateri želi darovati v ta namen, naj pošlje to nje-mu. Imena darovalcev z označeno svoto se bodo mimeografrala in poslala društvom. Morda bo tudi kateri časopis tako prijazen, da bo priobčil imena darovalcev večjih svot; da bi se priobčila imena darovalcev malih svot, ne moremo pričakovati.

Rodoljubni pozdrav,

John Gottlieb, tajnik.

ŠIRITE "AM. SLOVENE"!

SLOVENSKI AMER. NARODNI SVET

Poročilo o finančnem stanju 31. maja 1943

Bilanca v banki (\$4508.77) in na roki (\$21.33) 30. aprila.....\$4530.10

Dohodki v maju:

Podružnica št. 1	SANS, Detroit, Mich.	\$ 100.00
" " 3	" " Pittsburgh, Pa.	87.06
" " 8	" " West Newton, Pa.	13.80
" " 9	" " Willock, Pa.	8.18
" " 12	" " West Aliquippa, Pa.	10.00
" " 15	" " Springfield, Ill.	8.80
" " 16	" " Aurora, Minn.	50.00
" " 17	" " Uniontown, Pa.	13.00
" " 21	" " Cleveland, O.	200.00
" " 22	" " Midway, Pa.	29.47
" " 24	" " Virden, Ill.	4.57
" " 28	" " Conemaugh, Pa.	327.15
" " 32	" " Cleveland, O.	6.00
" " 33	" " Bridgeport, O.	17.50
" " 35	" " Gary, Ind.	12.00
" " 38	" " Acmetanea, Pa.	50.00
" " 43	" " Pueblo, Colo. (No. 7 KSKJ)	100.00
" " 45	" " Sheboygan, Wis.	25.00
" " 46	" " Brooklyn, N. Y.	12.85
" " 47	" " Pueblo, Colo. (21 SNPJ)	5.00
" " 49	" " La Salle, Ill.	300.00
" " 53	" " Johnstown, Pa.	143.02
Slovenska narodna podp. jednota,	Chicago, Ill.	1000.00
Federacija SNPJ, Barborton, O.		10.00
Društvo št. 490 SNPJ, Chicago, Ill.		6.95
Člani dr. št. 162 SNPJ, Palisade, Colo.		26.50
JPO-SS št. 32, Chicago, Ill.		37.50
Prireditve cerkve sv. Štefana, Chicago, Ill.		25.17
Za knjižico "The Problem of Trieste"		3.25
Darovi od posameznikov		81.75

Skupni dohodki 2714.32

Izdatki v maju:

Stanarina za urad	\$ 50.00
Tiskovine	35.50
Pisarniške potrebščine	26.52
Telegrami in telefon	20.28
Uradnikova plača	169.25
Luč v uradu	1.00
Poštnina	4.64
Klišeji k Čokovi brošuri	15.00
Naročnina za angleške revije	33.00
Stroški predsednika za delo v New Yorku in Chicagu	225.00

Skupni izdatki 580.19
Ročna blagajna 18.92
Bančna bilanca 31. maja 6645.31

7244.42

Pregled vseh dohodkov in izdatkov te organizacije:

Skupni dohodki od 5. dec. 1942 do 31. maja 1943\$9705.58
Skupni izdatki od 5. dec. 1942 do 31. maja 1943 3041.35

Bilanca\$6664.23

Joseph Zalar, blagajnik

Mirko G. Kužel, pomožni tajnik.

NAVODILA GLEDE ODMERJANJA

(Poslal Michael F. Mulcahy, ravnatelj OPA urada v Chicagi)

MESO IN MAŠČOBE: Rdeče znamke v odmerjalni knjižici št. 2 so veljavne, kakor je označeno tukaj:

Od dneva	Rdeče znamke	Do dneva
23. maja	J (16 točk)	30. junija
30. maja	K (16 točk)	30. junija
6. junija	L (16 točk)	30. junija
13. junija	M (16 točk)	30. junija
20. junija	N (16 točk)	30. junija

KONZERVE (Canned Foods): 24. maja so postale veljavne plave znamke K, L in M. Veljavne bodo do 7. julija. 7. junija so prišle plave znamke G, H in J iz rabe.

SLADKOR: 24. maja sta postali veljavni znamki št. 15 in 16 v odmerjalni knjižici št. 1. Na vsako teh znamk dobite pet (5) funtov sladkorja za domače konzerviranje. Ti dve znamki bosta veljavni do 31. oktobra. 1. junija je postala veljavna znamka št. 13 za pet (5) funtov sladkorja. Veljavna bo do 15. avgusta.

KAVA: 31. maja je postala veljavna znamka št. 24 za en (1) funt kave. Veljavna bo do 30. junija.

KURILNO OLJE: 30. sept. pride iz rabe kupon za 5. periodo, na katerega se lahko dobi 11 galon.

GASOLIN: 21. julija pride iz rabe kupon št. 6 (za 4 galone) v osnovni knjižici "A".

TAJERJI: 30. junija je zadnji dan za drugo periodično pregledanje tajerjev osebnih avtomobilov za vse tiste, ki imajo knjižico "B".

CEVLJI: 15. junija pride iz rabe znamka št. 17., na katero se dobi en (1) par čevljev. 16. junija postane veljavna znamka št. 18, na katero se dobi en (1) par čevljev.

INSTITUCIJE: 16. junija se lahko registrirate pri krajevnom odmerjalnem uradu za svoje julijsko in avgustovo nakazilo. Zadnji dan za to registriranje je 5. julija.

Gospodinjam svetujemo, da si izrežejo ta odmerjalni koledarček in ga obesijo na steno v kuhinji.

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

Pesem je govorila o širokem, svobodnem prostranstvu stepe, o matuški Volgi, o veselem in bujnem splavarskem življenju.

Glasova sta se včasih strnila, včasih razšla, sedaj je tekla pesem v ravni strugi kakor široka reka, sedaj se je dvigala z razburkanimi valovi in zopet padala, nazadnje pa je zletela visoko, visoko, švignila do neba in plavala kakor orel z razprostrtimi perotmi.

Žalostno in veselo je bilo slišati široko rusko pesem v poletni noči sredi molčečega gozda. Bila je v njej tožnost, neskončna, brezupna, bila je v njej nepremagljiva sila, bil je v njej neizprosni pečat usode, železna namenjenost, ena glavnih podlag naše narodnosti, s katero se da razjasniti marsikaj takega, kar se zdi v ruskem življenju nerazumljivo. In koliko drugega je bilo še slišati v zategnjenih pesmi v poletni noči in v molčečem gozdu!

Rezek žvižg je pretrgal knezove misli. Dva človeka sta planila izza drevja in zgrabila njegovega konja za uzdo. Dva druga sta ga zgrabila za roke. Braniti se je bilo nemogoče.

"Aj, lopovi!" je vzkliknil Mihejič, ki so ga tudi obkolili neznani ljudje. "Aj, vzemi jih vragova babica! Res so nas prevarili, prekleťci!"

"Kdo je?" je vprašal sirov glas.

"Babičino vreteno!" je odgovoril mlajši izmed novih knezovih tovarišev.

"V dedovi šlapi!" je rekel sirov glas.

"Odkod vas je Bog dal, rojaki?"

"Ne tresi jabolk! Pusti kvasu vziti! Četrtna pridelka!" je nadaljeval knezov tovariš.

Roke, ki so držale bojarja, so takoj odnehale in konj, čuteč prostost, je pričel znova prhati in korakati med drevesi.

"Vidiš, bojar," je rekel neznanec poleg kneza, "saj sem ti pravil, da je v štirih bolj veselo kot v dveh! Daj, da te samo še do mlina spremimo, tam pa se poslovimo. V mlinu dobiš prenočišče in krme za konje. Kake dve vrsti je do tja, ne več; potem pa ni več daleč do Moskve."

"Hvala za prijaznost, fantje. Ako se kje sestanemo, ne pozabim, da je lepo, poravnati dolg."

"Ne ti, a mi moramo pomniti uslugo. Težko da bi se kje našli. Ako pa to Bog da, ne pozabi, da Rus ne pozabi dobrote in da smo ti vedno verni slugi."

"Hvala vam, deca; a imen mi pa ne poveš?"

"Imam več imen," je odgovoril mlajši od neznancev. "Za sedaj se zovem Vanjuha Prsten, a bržkone se kmalu zame najde drugo ime."

Kmalu so prišli do mlina. Dasi je bila noč, je kolo šumelo v vodi. Na Prstenov žvižg se je prikazal mlinar. Njegovega obraza ni bilo videti v temi, a po glasu so ded, je bil starec.

"Aj ti, moj rednik!" je rekel Prstenu, "nisem se te nadejal danes in vrhu tega še s spremljevalci! Ali bi ne mogel z njimi do Moskve? Nimam ne ovsa ne sene ne večerje!"

Prsten je rekel nekaj mlinarju v nerazumljivem jeziku. Starec je prav tako odgovoril z nerazumljivimi besedami in dodal polglasno:

"Rad bi, brate, a čakam gosta, in še kakšnega kosta! Bog me čuvaj, kako hudega!"

"A čumnata za nasipom?" je vprašal Prsten.

"Polna je vreč!"

"A shramba? Čuj, brate, takoj dobi prostora, konjem ovsa in gospodu večerje! Poznavaj drug drugega, ne prevariš me!"

Mlinar je godrnjal peljal prišlece v nekako čumnato, stoječo deset korakov od

mlina, kjer je bilo kljub vrečam z žitom in moko še zelo veliko prostora.

Ko je šel po trsko, se je Prsten s tovarišem poslovil od bojarja.

"Povejta nam, junaka," je rekel Mihejič, "kje bi vaju našli, če bi — Bog ne daj — zaradi današnjega dne knez potreboval priči?"

"Vprašaj veter," je odgovoril Prsten, "odkod prihaja? Vprašaj bežeče valove, odkod so? Mi letimo kakor ostre strele s tetive: kamor zadene strela kaljena — tam je njen dom! Za priče," je nadaljeval smejoč se, "njega knežji milosti nisva pripravna. Ako pa bi bila pripravna za kaj drugega, pridi k mlinarju, starec ti pove, kako najdeš Vanjuha Prstena!"

"Glej, ti vragova babica," je Mihejič zamrmral v brke, "kakšne otrobe ti veže!"

"Bojar," je rekel Prsten odhajaje, "poslušaj me in ne hvali se tam v Moskvi, da si hotel dati obesiti slugo Maljute Skurata in da si ga potem namlatil kakor ajdo."

"Glej ga, kako poje," je zopet zagodrnjal Mihejič, "izpusti razbojnika, ne obesi razbojnika in ne hvali se, da si ga hotel dati obesiti! Gotovo sta jakodi z enega polja! — Ne vznemirjaj se, bratec," je pristavil na glas, "naš knez se nikogar ne boji; on pljuje na tvojeja Skuratova, on je odgovoren samo carju!"

Mlinar je prinesel prižgano trsko in jo vtaknil v steno. Nato je prinesel juhe, kruha in vrč kvasa. Iz obraza mu je gledala čudna zmes dobrosrčnosti in premetenosti; lasje in brki so bili popolnoma sivi, oči pa svetlosive barve; gube so mu bile razrile obraz na vse strani.

Ko sta povečerjala in odmolila, sta legla knez in Mihejič na vreče; mlinar jima je želel lahko noč, se nizko poklonil, ugasil trsko in odšel.

"Bojar," je rekel Mihejič, ko sta bila sama, "zdi se mi, da sva po nepotrebnem ostala, bolje bi bilo, ako bi bila šla proti Moskvi."

"Da bi vznemirjala ponoči ljudi božje? Da bi lazila s konj in odpirala pregraje v vsaki ulici?"

"A vendar, batjuška, je bolje odpirati pregraje nego spati v vragovem mlinu. Da je tem prekletem prišlo na misel, zapejati naju prav v mlin! Vrhu tega pa še na dan Ivana Krstnika! Fej, ti vrag vražji!"

"Ali ti je kaj hudega tukaj?"

"Ne, batjuška, nič hudega; tudi leži se dobro tukaj, juha je bila dobra in konjema je nasul ovsa; samo to je huđo, da je gospodar mlinar."

"Kaj zato, če je mlinar?"

"Kaj zato, če je mlinar?" je vneto rekel Mihejič. "Ali ne veš, knez, da ga ni mlinarja, ki bi mu ne pomagale nečiste sile vragove? Ali misliš, da zna brez vraga postaviti? Kje neki! Babica vragova naj ga vzame!"

"Čul sem o tem," je rekel knez, "ampak česa vsega ljudje ne govore! Toda sedaj ni čas, preiščljajati o tem; vzemi, kar je Bog dal."

Mihejič se je zamislil za nekaj časa, potem je zazehal, še malo pomolčal in vprašal že z zaspanim glasom: "A kaj misliš, bojar, kakšen človek je oni Matvej Homjak, katerega si potegnil s konja?"

"Mislim, da je razbojnik."

"Tudi jaz mislim tako. Pa Vanjuha Prsten?"

"Mislim, da je tudi razbojnik."

"Tudi jaz mislim tako. Samo da je ta razbojnik bržkone boljši od onega. Kaj pa se tebi zdi; bojar: kateri je boljši, Homjak ali Prsten?"

Ne da bi počakal odgovora, je Mihejič pričel smrčati. Kmalu je zaspal tudi knez.

(Dalje prih.)

TO IN ONO

GROZNE POSLEDICE PO POPLAVI

Springfield, Ill. — Zdaj, ko vode polagoma upadajo se kažejo silne posledice vsestranske škode, ki so jo povzročile poplave. Mnogo raznovrstne živine gnije po poljih. Uničene so hiše, stavbe, mostovi, itd. Državne in lokalne organizacije so na delu, da se prepreči v prizadetih krajih pojav kakih bolezní, ki po povodnjih vedno rade nastanejo.

ŽENE IN OTROCI POMAGAJO RAZPEČAVATI PODTALNE ČASOPISE

Žene igrajo zelo značilno vlogo pri razpečavanju podtalnega časopisa v ozemljih zasedenih od osišč. Te podtalne liste je treba razdeliti na skrivaj — otroci igrajo tu zares junško in važno vlogo. Tudi prodajalke v trgovinah imajo precej prilike za razdeljevanje le-

takov. Uradnice si pripravijo v svojih uradih stenograme inozemskih radio oddaj in potem ponoči pomagajo pri prepisovanju in sestavljanju letakov.

BOLGARI OJAČUJEJO POSADKE V GRČIJI IN OKUPIRAJO NOVE KRAJE

Bolgarska okupacija Severne Grčije je zdaj razširjena na zahod do pokrajin Florina, Pelopon in Kilikis; to vest prinaša grški informacijski urad, ki pravi nadalje:

"Po najnovejših poročilih so Bolgari naselili svoje ljudi na polotoku Halkidiki in uvedli različne stroge ukrepe proti grškemu prebivalstvu."

ANGLIJA VPOKLIČE NADALJNIH 3 MILIJONE MOŽ

London, Anglija. — Vojno ministerstvo javlja, da bo prihodnja dva meseca vpoklicanih v Anglijo nadaljnjih tri milijone mož v vojaško službo. Vpoklicani bodo moški do 50 leta starosti. Znamenje, da Anglija še le oblači svojo vojaško suknjo.

SPREJEMAMO DEKLETA IN ŽENE

(poročene ali samske, 18 do 45 let)
ni treba, da bi bile izveščane

Za delo v naši moderni svetli in sončni tovarni. Ni vam treba nobene izkušnje. Če bo potrebno, bomo vsako izučili sami in ji plačevali tudi za dobo učenja.

Dobra plača že v začetku

Pri nas dobite dobro začetno plačo in ugodne delavske pogoje, s priliko za napredovanje. Sedaj je na razpolago dnevno kakor tudi nočno delo in sicer neposredno OBRAMBNO kakor tudi civilno delo.

Blagovolite priti k nam

med ponedeljkom in soboto od 7. ure zjutraj najprej pa do 6. ure popoldne.

OLSON RUG CO.

2800 North Pulaski,

Chicago, Illinois

VI SE UČITE ANGLEŠČINE - VAŠI OTROCI PA SLOVENSČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

POSODITE VAŠ DENAR VAŠI VLADI

s tem

DA KUPITE VOJNE BONDE

Kupite vojne bonde in znamke pri

SCHLOSAR'S

SLOVENSKA TRGOVINA Z ŽENSKIMI, MOŠKIMI IN OTROŠKIMI OBLAČILI

5801 W. National Ave.,

West Allis, Wis.

Pisano polje

J. M. Trunk

Srajca je bližje od suknje.

Domače zadeve skrbijo vsakega domačina. Gre za slovenske zadeve tam in gre za boleste rane na Goriškem, pri Trstu, v Istri, na Koroškem, gre za to, kako utegniti biti, in gre dalje za to, da bi Slovenci vsi prišli pod eno streho vsaj, pod slovenski domači krov, in morda še pod malo bolj široko in močnejšo streho, kakršno naj bi nudila najmanj Jugoslavija, na še bolj široko in slovansko streho danes nihče še ne more misliti, ako ni malo prifrknjen in prismojen, kakor se sliši tudi od slovenske strani, če kdo pogleda še bolj tja na vzhod.

Kakšna bo domača srajca, slovenska srajca, za suknjo se ne zmenimo dosti.

Well, vidim, da je dosti skrbi in preglavic za to domačo slovensko srajco. Sam sem kolikor toliko udeležen, kako bo z mojo Koroško, ampak vznemirjam se ne, še manj se po nepotrebnem jezim. Dosti se piše, porabi črnila in papirja. Prav, ako kdo sodi, da bo s tem kaj pomagano za zedinjenje vseh Slovencev. Po mojem pa ni treba pri tem nobene jeze, in jeze nikakor ne manjka. Čemu se jugoslovanska vlada v Londonu ne izreče za zedinjenje vseh Slovencev vsaj pod Jugoslavijo? To bi vplivalo, pomagalo. Mogoče da bi. Ako se pa ne izreče, ali to pomeni, da ni za zedinjenje? Mnogo Srbov je za Veliko Srbijo, nečedni sovinitniki so tudi, vidijo le srbske koristi ... in enako bo tudi pri mnogih Hrvatih. Sodim pa, da bi noben najbolj sovinitičen Srb ali Hrvat ne bil za zedinjenje Slovencev, če je tako zedinjenje mogoče. Odkod bo prišlo zedinjenje, če pride? Ali od kake izjave sedanjega vlade? Podvomim. Vse kaj drugega se mora izpremeniti, da bi prišlo do zedinjenja, kaka izjava je morda na mestu, ampak izjava ne bo prinesla zedinjenja. Pišite, polnite papir ... jeziti se pa ni nikomur treba, ako ne gre vse tako, kakor se piše.

Najmanj španski so neki ljudje. Neke robe imajo preveč, druge pa premalo. Poljake imam tudi jaz rad. Rusov ne smem sovražiti. Tako je vsaj pri meni tudi z Irči in Angleži. Poljaki se sklicujejo pri svojih mejah na zgodovino. Po časopisih, ki so njim prijazni, je videti zemljevid, ki kaže, kaj je obsegala Poljska okoli 1. 1770, tedaj pred razdelitvijo. Zgodovina je za Poljsko. Ampak Rusi bi lahko tudi pokazali zemljevid, ki je do 1. 1918 vključeval Varšavo, toraj bi zgodovina govorila Rusom v prid. Kar me pri tem jezi, je dejstvo, da naj bi se Poljakom brezpogojno priznala zgodovinska pravica do beloruskih in ukrajinskih krajev, Rusi bi pa niti omeniti ne smeli, da so bili tudi oni do 150 let v posesti Varšave. Varšava pripada Poljakom in njim pripadajo vsi poljski kraji in vse poljsko ozemlje in tu naj imajo le Poljaki besedo, v Belorusiji in

Ukrajini pa morajo imeti besedo Belorusi in Ukrajinci, in če je tem prav, da pridejo v bolj tesno zvezo z Veliko Rusijo, svobodno jim. Kaki zemljevidi so le za naivne, ali za politične kruke.

Irci bi radi imeli severni del Irske in tako celotno Irsko. Politične ambicije pač. Kakor pa zdaj postopajo, da bi prišli do severne Irske, to jim teh delov ne bo prineslo. Sila in nasilje rodi protisilno in protinasilje, tako se nikamor ne pride. Dalje upajo pri tem skoroda vsi Irčani — Hitlerja, zato so v ti borbi nevtralni, in taka nevtrálnost je kočljiva roba. V irskih krogih se seve tega niti dotakniti ne smeš, ako jih nečeš dobiti grobo po buči. Irske zadeve so nam tuje, ampak zanimive so, ker tudi nam lahko kažejo, da z glavo še nihče ni prišel skozi zid, in ker takih "šturmarmjev" tudi pri nas ravno ne primanjkuje. Pameti je treba tudi pri najboljšem patriotizmu.

MISLI O ZAKONU

— Kaj mislite o zakonu?
— Zakon je tedaj srečen, kadar se oba, mož in žena, začne ta čutiti, kakor da nista oženjena.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

(ogel Leavitt St.)

Telefon Canal 3817, CHICAGO, ILL.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

št. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnice. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik.
JOSEPH ZORC, tajnik.
1045 Wadsworth Ave.
No. Chicago, Ill.

ANTON BESPALC, SR., blag.

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, KSKJ, CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:
Predsednik: Anton Strnisa;
Tajnik: Jos. J. Nemanich,
1145 East 74th Street
Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asement se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvo se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli dobi; v mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.